

ธรรมนี้มาแต่เหตุ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะ ธรรมที่มีศักยภาพ ไม่ได้ธรรมะตายๆ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสวงหาธรรม แสวงหาธรรมนะ คนที่แสวงหาธรรมต้องตั้งใจ ตั้งเจตนา คุณิ! เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย คนที่จะค้นคว้าหาธรรมขึ้นมาจะสร้างสมบารมีมา สร้างสมบารมีมาถึงชาติสุดท้าย เกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เวลาออกแสวงหาอีก ๖ ปี เจ้าลัทธิต่างๆ มีมหาศาลเลย ไปค้นคว้ากับเขา ไปศึกษากับเขา เพราะโดยสัญชาตญาณของมนุษย์ใช้ไหนที่ไหนเขามีอยู่แล้วเราจะไปศึกษากับเขา แต่ศึกษามาขนาดไหน เพราะอะไร? เพราะได้สร้างสมบุญญาธิการมา

ถ้าไม่ได้สร้างสมบุญญาธิการมา เพราะอะไร? เพราะในลัทธิต่างๆ เขาก็มีลูกศิษย์ลูกหาของเขาเป็นพันๆ เป็นหลายๆ พันของเขา แล้วเจ้าชายสิทธัตถะก็ไปศึกษากับเขา ทำไมพวกนั้นเขาเชื่อล่ะ ทำไมพวกนั้นอยู่ฝั่งจม

คุณิ! เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เผยแผ่ธรรมมา พวกเดียรถีย์นิครนถ์ เขาก็มีลูกศิษย์ลูกหาของเขา เขาก็มีคนศรัทธาของเขา ทำไมเขาเชื่อกันอย่างนั้น ถ้าเขาเชื่อกันอย่างนั้นเพราะสิ่งที่สร้างสมบุญญาธิการมา

โลกนี้มันหมุนเวียนไป คนที่เชื่อก็มี คนที่ศรัทธาความเชื่อในศาสนาก็มี คนที่เขาไม่เชื่อไม่ศรัทธาในศาสนา เขาว่าศาสนาของเขา เพราะเราชาวพุทธ เราคุ้นชินกับศาสนาพุทธของเรา พอคุ้นชินกับศาสนาพุทธของเรา เราพูดถึงศีล เราคิดว่าต้องเป็นศีล ๕ นะ ในศีลของเจ้าลัทธิต่างๆ ไม่ใช่ศีล ๕ หรือ ศีลของเขามันก็ศีลของเขา มันก็ศีลเหมือนกัน

คูสิ! เวลาบอกว่าธรรมะๆ ก็ว่าธรรมเหมือนกัน แต่ธรรมไม่เหมือนกันหรอก เพราะอะไร? เพราะธรรมของเขาเป็นธรรมอ่อนวอนเอา ธรรมเพื่อเอาอกเอาใจ เอาอกเอาใจผู้ที่เป็นศาสดา แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติเสนาะ

“ผู้ใดอยู่ถึงภาคตะวันตกปฏิบัติเหมือนเรา ทำเหมือนเรา เหมือนอยู่กับเรา ผู้ใดจับชายฉิวของเราอยู่ แต่ปฏิบัติไม่เหมือนเรา ถือว่าห่างไกลเรา” นี้! ข้อวัตรปฏิบัติ

เพราะธรรมวินัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้นบัญญัติตนว่าเป็นพระอรหันต์ สิ่งที่จะทำให้เป็นพระอรหันต์นั้นคืออะไร? เพราะเป็นพระอรหันต์ใช่ไหม? การกำจัดกิเลส การต่อสู้กับกิเลสมา ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องการผจญภัยมา การผจญภัยนะ เราผจญภัยในวัฏฏะ แล้วเราตบอด เราจะไม่เข้าใจว่าเป็นการผจญภัยเลย

ในการดำเนินชีวิตมันก็เป็นการเสี่ยงภัยตลอด ตั้งแต่เราเกิดมาเป็นเด็กขึ้นมา เราก็แข่งขันกันเพื่อจะเข้าโรงเรียนที่ดีๆ เพื่อจะหาครูอาจารย์ที่ดีๆ เพื่อจะศึกษาให้มีหลักวิชาการ เพื่อจะให้เป็นคนที่ฉลาด เพื่อออกมาแล้วจะประกอบสัมมาอาชีพให้สมกับความปรารถนาของพ่อ ของแม่ ของลูก ของครอบครัวที่ปรารถนากันมา แล้วมันสมความปรารถนาก็มี ไม่สมความปรารถนาก็มี

เพราะมันมีบุญมีกรรม เด็กมันมีบุญมีกรรมของมัน มีบุญมีกรรมของเด็กด้วย มีบุญมีกรรมของพ่อแม่ด้วย มีบุญมีกรรมของวัฏฏะด้วย วัฏฏะวนมันหมุนๆ ไป เราจะได้ไม่ได้ความปรารถนาของเราหรอก แต่เราจะสร้างบุญกุศลมา เราสร้างบุญกุศลขึ้นมา เราทำสิ่งใดเราจะประสบความสำเร็จของเรา อันนั้นคือบุญกุศลของเรา มันเป็นโอกาสของเรา มันเป็นวาสนาของเรา

สิ่งที่ทำขึ้นมา นี้ความเชื่อในศาสนาที่เหมือนกัน ถ้าเราเชื่อในศาสนา เรามีความเชื่อ คูสิ! เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะไปฟังเทศน์ของพระอัสสชิมา “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ” เวลาฟังขึ้นมา คนมีชาวปัญญาเพราะปรารถนาเป็นอัครสาวก สร้างสมบุญญาธิการมา ฟังธรรมแค่นี้พระสารีบุตรเป็นโสดาบันเลย เอาธรรมอันนี้ไปพูดให้พระโมคคัลลานะฟัง พระโมคคัลลานะก็เป็นพระโสดาบันขึ้นมา มีความกตัญญูไปเรียนกับสัญชัยมา เรียนกับสัญชัยมา เรียนขนาดไหน “สิ่งใดก็ไม่ใช่ ไม่ใช่ก็คือไม่ใช่” ความ

ไม่ใช่ๆ อยู่อย่างนั้น เรียนกับสัตถุชัยมาขนาดไหน เพราะมีบุญญาธิการมาปรารณาเป็น
อัครสาวก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ออกเรือคั่นอยู่ ๖ ปี ไป
ศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ก็ปฏิเสธเขามาทั้งนั้น แล้วเขาสันนิษฐาน เขาให้ความเชื่อถือขนาด
ไหน เจ้าชายสิทธัตถะก็ปฏิเสธ นี่ก็เหมือนกัน พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะไปศึกษา
กับสัตถุชัย จบขบวนการลัทธิต่างๆ ของศาสนาของเขาแล้ว “ไม่ใช่” สิ่งที่ไม่ใช่ๆ คืออะไร ไม่ใช่
ก็คือไม่ใช่ ไม่ใช่มันปฏิเสธเฉยๆ แต่มันไม่ได้เข้ามาชำระกิเลส

พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะสัญญากันว่าถ้าเราไปเจอศาสดาองค์ใด ถ้าเรา
ได้ธรรม เราจะมาบอกกัน แล้วไปเจอพระอัสสชิ พระอัสสชิบอกธรรมสั้นๆ แต่มันมี
เหตุผล “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ไปดับที่เหตุ
นั้น ไม่ได้ดับที่ผล ไม่ได้ดับที่วิบากนี้” ผลที่เหตุ นั้นเห็นไหม พระสารีบุตรเป็นโสดาบัน
ขึ้นมาเลย ธรรมข้อนี้ไปพูดให้พระโมคคัลลานะฟัง ก็เป็นพระโสดาบันขึ้นมา

แต่ด้วยความกตัญญูทเวทิตไปชวนสัตถุชัยด้วย ไปชวนอาจารย์ของตัวเอง บอกว่า
ปัจจุบันนี้ได้พบอาจารย์แล้ว ได้พบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ได้พบธรรมะ
แท้ๆ ในหัวใจแล้ว ชวนกันไปจะไปศึกษาธรรมกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

สัตถุชัยถามปัญหาขึ้นมา “ในโลกนี้มีคนโง่มากหรือมีคนฉลาดมาก?” พระสารี
บุตรและพระโมคคัลลานะมีปัญหาถาม มีเขาว์ปัญญาถาม ตอบทันทีเลยว่า “ในโลกนี้คน
โง่มากกว่าคนฉลาด” ถ้าคนโง่มากกว่าคนฉลาด ถ้าเธอจะไปอยู่กับองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ศาสนาพุทธ พุทธะเป็นศาสนาแห่งปัญญา คนจะเข้าถึงศาสนานี้ได้มี
น้อยกว่าคนเข้าถึงไม่ได้

พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะเป็นผู้มีเขาว์ปัญญา เป็นผู้ที่มีปัญญา เป็นผู้ที่ฉลาด
ได้สร้างสมบุญญาธิการมา ไปอยู่กับคนฉลาด เราจะอยู่กับคนโง่ เพราะคนโง่มันหลอก
ง่าย โลกนี้คนโง่มากกว่าคนฉลาด แล้วเราก็เป็นคนๆ หนึ่ง เราเป็นคนโง่หรือคนฉลาด
ล่ะ? ถ้าเราเป็นคนฉลาด เราเป็นคนฉลาดเราต้องกล้าผจญภัยกับความจริง

ถ้าเราเป็นคนโง่ ศาสนาโง่ๆ ถือกันแบบโง่ๆ โง่ๆ ก็ถือกันมา ถือกันมา ถือกันมา ถือกันมา ให้รับรองกัน ให้ส่งกันมา เท่านั้นที่เป็นศาสนา แล้วมันเป็นความจริงไหม? มันละความทุกข์ได้จริงๆ ไหม? ความทุกข์สิ่งที่มีมันละได้ สิ่งที่มีมันทำแบบว่าให้มันปล่อยวางได้ การปล่อยวาง ไม่มีศาสนาก็ปล่อยวาง โดยสามัญสำนึกของทุกๆ ศาสนาเป็นศีลธรรม จริยธรรม ประเพณีวัฒนธรรมของโลก คือ ต้องการให้เป็นคนดี

ในลัทธิ ในขงจื้อ ในสิ่งต่างๆ เขาถือให้มีความกตัญญูกตเวทีไว้จึงเป็นคนดี ให้ทำคุณงามความดี ความดีของโลก ศาสนาต้องสอนถึงสอนการเกิดและการตาย ศาสนานี้ต้องพูดถึงชีวิตได้หมด ต้องตอบปัญหาชีวิตได้ ชีวิตนี้มาจากไหน? เกิดมาจากอะไร? แล้วทุกข์อยู่ที่นี่ทุกข์เพราะอะไร? แล้วสิ่งที่มันพ้นจากทุกข์ไป เวลาตายไปแล้วจะไปเกิดเป็นอะไรต่อ หรือไม่เกิดเป็นอะไรต่อ?

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้ามา คว่าขึ้นมา วิชชา ๓ บุญเพนิวาसानุสสติญาณ ย้อนอดีตชาติไปไม่มีที่สิ้นสุด ย้อนไปเถอะไม่มีที่สิ้นสุด

ชีวิตมาจากไหน? ชีวิตมาจากกรรม มาจากการกระทำ การกระทำมันมีอยู่ จิตนี้ไม่เคยตาย จิตนี้มีคู่อยู่กับธรรมะ ธรรมะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรม กราบธรรมๆ เพราะอะไร? เพราะธรรมะมีอยู่แล้ว ธรรมะมีอยู่แล้วเพราะอะไร? เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การสร้างสมบุญญาธิการมา

โดยธรรมชาติของโลก มันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จะมีคนเกิดตายอยู่ตลอดเวลา คนสร้างคุณงามความดี คนดีก็มี คนชั่วก็มี คนโง่ คนฉลาด ในโลกจะมีอยู่ประจำ มันจะมีหมุนเวียนอยู่อย่างนี้ แล้วคนสร้างบุญญาธิการมา อนาคตวงศ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอีก ๑๐ พระองค์จะมาตรัสรู้ครั้งหน้า นี้การตรัสรู้ข้างหน้านั้นเวียนตายเวียนเกิด มันมีศาสดามาตรัสรู้บ่อยครั้ง บ่อยครั้งเข้า

นี่ ธรรมะมีอยู่แล้ว ธรรมะมีอยู่แล้ว แต่มันละเอียดลึกซึ้ง ลึกซึ้งจนถึงต้องมีศาสดา สัมภูตรัสรู้เองโดยชอบ เป็นผู้ที่มาค้นคว้าธรรมนี้ แล้ววางธรรมไว้ให้หรือสัตว์นั้นสัตว์ สร้างสมบุญญาธิการมาเป็นผู้รู้สัตว์นั้นสัตว์ เราเป็นสัตว์ เราเป็นผู้ซ่อง เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เป็นพวกคนไม่มีเขาวัวปัญญา เราเกิดมาเพราะเราเชื่อ เราเชื่อมีการกระทำ เราศรัทธาความเชื่อถึงให้เรามาค้นคว้า ค้นคว้าในการตอบสนองชีวิตนี้

ชีวิตที่เกิดมานี้ก็มีความทุกข์ของเขา ความทุกข์นะ ทุกคนเลี้ยงภัย ทุกคนอยากจะมี ความมั่นคง แต่ความมั่นคง ความมั่นคงของกิเลส สิ่งที่มีมั่นคง สิ่งที่มีไม่มั่นคง สิ่งที่มีมั่นคง เป็นไปไม่ได้ ชีวิตนี้คืออะไร? ชีวิตนี้คือพลังงานเฉยๆ คือพุทธะ ชีวิตนี้คือผู้รู้ ชีวิตคือจิต วิญญาณที่มันพาเกิด จิตนี้ไม่เคยตาย เวียนตายเวียนเกิดมา ธรรมะก็มีอยู่โดยดั้งเดิม แต่! แต่เป็นยุคเป็นคราว

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา มันจะมีธรรมะขึ้นมา คราวหนึ่ง ที่มีคนบอกทางให้เราก้าวเดินตาม แต่ถ้าถึงเวลาธรรมะไม่มี ถึงคราวหมดคราว หมดกาล ผู้ที่เข้าถึงมันเข้าถึงได้ยาก มันมีแต่ความคิดหยาบๆ ความคิดที่ไม่รู้คุณรู้โทษ ความคิดที่ไม่รู้จักกตัญญูกตเวทิตี ความคิดอย่างนี้มันเกิดขึ้นมามันจะเข้ากับศาสนาได้อย่างไร? มันก็เข้ากับความร้อน เข้ากับความทุกข์ คูสิ! ของที่มีน้ำหนักมีมาก มันต้องลงต่ำ ของที่มีน้ำหนักเบา มันจะขึ้นสูง จิตใจของคนที่มีบุญกุศลมันจะขึ้นสูง จิตใจของคนหยาบซำมันจะลงต่ำไป

แล้วเวลากิ่งพุทธกาลพ้นจากศาสนานี้ไป มันเป็นคราวของทุกข์ มันเหมือนกับ นรกดีๆ บนมนุษย์ แต่เขาจะเกิดมาเจอสภาวะแบบนั้น แต่ปัจจุบันนี้เราเกิดมาเจอมาพบ พุทธศาสนา เรามีความเชื่อ เรามีศรัทธา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ ธรรมขึ้นมา มันมีการกระทำ มันมีมรรคญาณ มันมีเหตุมีผล แล้วเราประพฤติปฏิบัติกัน ถ้าเรามีศรัทธาความเชื่อ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ธรรมะ” ธรรมะอยู่ที่ ไหน? ธรรมะมันอยู่ที่การกระทำ

ในพระไตรปิฎกบอกถึงมรรค บอกถึงวิธีการทั้งหมด วิธีการกระทำ มันก็มีมรรค หยาบ มรรคละเอียดย คูลิ! เราคูลิ! คนเราเกิดมาคนหนึ่ง มันต้องเป็นเด็กขึ้นมาก่อน กว่า มันจะเป็นวัยรุ่นขึ้นมา กว่าจะมีการศึกษาวิชาการขึ้นมา แล้ววัยทำงาน วัยการประกอบ สัมมาอาชีพะ วัยทำงาน แล้วก็แก่เฒ่าขึ้นมา

ในสังคมาชาวพุทธ คนแก่คนเฒ่าก็เข้าวัดเข้าวาเพื่อเตรียมตัวตาย ! เตรียมตัวตาย ตายให้ไปดี ในศาสนามีอยู่มั่นคงผลึกในหัวใจ ในหัวใจเราสร้างคุณงามความดีกันมา มันมีความเชื่อ มันมีเขาวังปัญญาขึ้นมา มันก็เชื่อสิ่งที่เคยฝังอยู่ในใจ เพราะมันเป็นสัญญา ข้อมูล สัญญาอันละเอียด สัญญาในขั้น ๕ มันเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์

อวิชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขารปจฺจยา วิญฺญาณํ วิญฺญาณผัสสะ มันเป็นสัญญาอันละเอียด ปฏิสนธิจิตมันมีข้อมูลอย่างนี้ ข้อมูลอย่างนี้อย่างไร? มันเหมือนกับน้ำ น้ำถ้ามันเจือด้วยสีอะไรมันจะออกเป็นสีนั้น จิตก็เหมือนกัน จิตที่มีบุญกุศล จิตที่มีอำนาจาสนา มันเหมือนมันมีพลังงานของมัน

พลังงานอันนี้มันทำให้เราถูกคิด ถูกคิดว่าชีวิตนี้คืออะไร? เราจะหาทางออกอย่างไร? ถ้าหาทางออกอย่างไร มันก็ต้องย้อนกลับมาถึงการประพฤติปฏิบัติ ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ก็หาครูหาอาจารย์ ถ้าครูบาอาจารย์ที่เป็นผู้รู้จริงขึ้นมา

การประพฤติปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติขึ้นมา ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่บรรลุธรรมขึ้นมา มันเหมือนกับดวงอาทิตย์ คิดดูสิว่าโลกนี้มีมืด ไม่มีแสงอาทิตย์เลย มันเป็นเรื่องของโลกเขา การเป็นอยู่ของเขาก็มืดตามๆ กันไป แต่เวลาใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว มันเหมือนพระอาทิตย์ จักรวาลเกิดขึ้นมาแล้วพลังงานมันมี พลังงานมันมีนี่วางธรรมไว้

เราก็มีความรู้สึกอันหนึ่ง เวลาเราศึกษากัน ศึกษาขึ้นมาก็เหมือนกับดวงจันทร์ ดวงจันทร์มันต้องรับแสงจากดวงอาทิตย์ แล้วแสงของดวงจันทร์ ดูสิ! เวลาวันเพ็ญแสงเดือนสว่างมาก มีความร่มเย็นเป็นสุข มันมีความร่มเย็น แสงเย็น.. แสงนวล.. แสงที่พอใจ .. แต่แสงนี้มันมาจากไหน? มันต้องรับแสงจากดวงอาทิตย์นะ ดวงจันทร์มันสร้างแสงขึ้นมาเองไม่ได้ ดวงจันทร์มันไม่มีแสงหรอก แต่มันต้องรับแสงจากดวงอาทิตย์ขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกันในการประพฤติปฏิบัติ ในการประพฤติปฏิบัติของคนโง่ คนโง่ก็เหมือนใจเรามืดบอด เราก็ไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมา ก็ว่านี่เป็นธรรมของเรา ธรรมของเรา เวลาข้างขึ้นข้างแรม เวลาโลกมันบังอยู่ ดูสิ! ทำไมพระจันทร์ครึ่งเสี้ยว? ทำไมพระจันทร์ไม่เต็มดวง? ความคิดของเราก็เหมือนกัน การศึกษาธรรมของเราเดี๋ยวก็จำได้เดี๋ยวก็ลืม เดี่ยวก็จำได้ครึ่งๆ กลางๆ ความเป็นไปของชีวิตเป็นอย่างนี้หรือ? ความเป็นไปของชีวิตครึ่งๆ กลางๆ

ดูสิ! เวลาพระจันทร์ครึ่งเสี้ยว มันก็มีซีกหนึ่งมืด ซีกหนึ่งมีแสง นี่ก็เหมือนกัน ซีกหนึ่งมืด ซีกหนึ่งมีแสง เดี่ยวก็มืดเดี๋ยวก็สว่างอยู่อย่างนี้ แล้วจิตมันจะสะอาดได้อย่างไร?

อย่างนี้เป็นธรรมะได้อย่างไร? ธรรมะอย่างนี้เป็นธรรมะหรือ? แต่ดวงอาทิตย์ขึ้นมาที่ ดวงอาทิตย์มันสว่างอยู่ตลอดเวลา ดวงอาทิตย์มันมีพลังงานของมัน

ในการค้นคว้าเขาพิสูจน์อวกาศกัน เขาจะไปดวงจันทร์กัน เขาจะไปดาวอังคารกัน แต่ทำไมเขาไม่สำรวจดวงอาทิตย์? เพราะเข้าไปดวงอาทิตย์โดนเผาไหม้หมดเลย เพราะดวงอาทิตย์มันมีพลังงานของมันใช่ไหม?

ใจของพระอรหันต์! ใจของผู้รู้จริง! ใจของธรรมะ! มันเป็นจักรวาลหนึ่ง มันเป็นแรงดึงดูดอันหนึ่ง แรงดึงดูดอันนี้มันเกิดมาจากไหน? มันมีพลังงานของมันใช่ไหม? ถ้าเป็นพลังงานของมันพลังงานนี้มีประโยชน์ไหม? พลังงานนี้มีประโยชน์มากเลย

คูสิ! ในชาวโลกเรามีชีวิตอยู่ได้ก็เพราะแสงอาทิตย์ เพราะอะไร? เพราะพืชพันธุ์ ธัญญาหารมันต้องการแสง สิ่งต่างๆ นี้เป็นพลังงาน มันต้องการพลังงานขึ้นมาเพื่อดำรงชีวิตทั้งนั้น แล้วแสงจันทร์เวลากลางคืน เวลาแสงจันทร์ออกมา ต้นไม้มันได้ประโยชน์อะไร?

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมะแท้ๆ มันมีพลังงาน มันมีประโยชน์ สิ่งที่เป็นประโยชน์ขึ้นมา แล้วเวลามันให้โทษ คูสิ! เราไปยืนตากแดดเผาผิวหนังจนเราเป็นมะเร็งก็ได้ เป็นมะเร็งเพราะอะไร? เพราะในพลังงานของดวงอาทิตย์ มันก็ทำความร้อนให้ผิวหนังเหมือนกัน ใอันี้มันเป็นธรรมชาติ มันเป็นเรื่องของโลก

แต่ถ้าเป็นหัวใจล่ะ? ถ้าเป็นหัวใจพลังงานที่มันมีอยู่จริง มันมีพลังงานธรรม มันมีพลังงานบวกลมด นีพพาน จิตที่มันถึงธรรม มันจะไม่มีโทษขึ้นมาหรอก มันมีแต่เมตตา “เมตตาธรรมคำจุนโลกนะ”

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคำจุนโลก เพราะความเมตตาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงวางธรรมนี้ไว้ให้เราก้าวเดิน แล้วธรรมที่มันเป็นอย่างนี้ มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร? เพื่อรู้สัตว์ชนสัตว์

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมไว้ นี้ธรรมอย่างนี้ นี้! “ธรรมนี้มาแต่เหตุ” เหตุ-การกระทำ ถ้ามีเหตุ-การกระทำขึ้นมา มันจะเป็นธรรมจริงๆ ขึ้นมา มันจะเป็น

ดวงอาทิตย์ มันไม่เป็นดวงจันทร์ ดวงจันทร์เป็นดาวเคราะห์ต้องรับแสงจากดวงอาทิตย์ แล้วก็อยู่ที่เมฆบัง อยู่ที่โลกบัง หรือสิ่งใดๆ สิ่งนั้นจะรับแสงสว่างนั้นไม่ได้

ใจของเราศึกษาธรรมจะเป็นอย่างนั้นหรือ? ศาสนาเป็นอย่างนี้หรือ? แล้วก็ชอบกัน โลกเขาชอบกันเพราะอะไร? เพราะแสงจันทร์ไม่ให้โทษต่อร่างกาย แสงจันทร์มันเป็นสิ่งที่ให้แสงสว่าง ให้ความร่มเย็น นี่ก็เหมือนกันกิริยามารยาท กิริยามารยาทมันเป็นสังคัม คุณิ! องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าละนิสัยได้เท่านั้น พระสารีบุตรยังละนิสัยไม่ได้เลย

สิ่งที่ละนิสัยไม่ได้ แล้วเวลาธรรมมันออกมา คุณิ! ดวงอาทิตย์ขึ้นมา เวลาเราต้องการ เรามีแผงโซลาเซลล์ เราต้องการใช้พลังงาน แล้วมีสิ่งใดมาบังแสงเราพอใจไหม? เราก็ต้องไม่พอใจ เราต้องการแสงนั้น แสงนั้นเพื่อประโยชน์กับเรา

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เรากระทำ มันเป็นกิเลสของเรา แล้วครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรม ท่านจะชี้ถึงกิเลสของเรา กิเลสของเราที่มันมาบังสิ่งที่เป็นประโยชน์กับเรา มันบังนะ บังการกระทำของเรา บังหัวใจของเรา เราจะตั้งใจของเรา เราจะทำคุณงามความดีของเรา สิ่งที่เป็นกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันต้องหลุดลาก หลุดลากว่าสิ่งนี้ทำไปแล้วเปล่าประโยชน์ ทำไมต้องมาทุกข์มายาก ทุกข์ยาก.. การเกิดมันทุกข์ยากกว่า !

ถ้าเราเห็นการกระทำคุณงามความดีของเราเป็นความทุกข์ยาก คนๆ นั้นไม่มีคุณค่าเลย คนๆ นั้นเป็นคนมีคบบอดไปกับกิเลส คนๆ นั้นเป็นดวงจันทร์อาศัยเขาตลอดไป อาศัยเขา อาศัยแสงดวงอาทิตย์ อาศัยสิ่งต่างๆ อาศัยแรงดึงดูดของเขาเพื่อดำรงให้ตัวเองอยู่ได้

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราอาศัย วัฏฏะมันพึ่งได้ไหม? เราต้องตายไปไหม? เราต้องตายไป แล้วเราตายไป เราได้อะไรติดไป? เราเกิดมาชาตินี้เราพบพระพุทธศาสนา แต่ให้มาเห็นศาสนาแท้ๆ สิ!

ศาสนาพุทธ พุทธศาสนา ไม่ใช่ศาสนาการแอบอิง มันเป็นกาฝาก! อาศัยศาสนา อ้างศาสนา แต่ไม่เป็นศาสนา อาศัยกันไปนั่นเหมือนการถือผีถือสาว คุณิ! เขาหาอาหารมานะ เขาจะกินของเขา เขาต้องแบ่งครึ่งไปเช่นผี

นี่ก็เหมือนกันแอบอิงกับศาสนา เวลาทำขึ้นมา “ปล่อยวาง.. ปล่อยวาง..” ปล่อยวางอย่างไร? ปล่อยวางอย่างขอนไม้หรือ? มันเป็นกบเลือกนาย คูสิ! เป็นกบให้หนักกระดาก มันกินหมด กินชีวิตนี้ไป กินโอกาสของเราไป กินวันเวลานี้ผ่านไป เราควรจะได้ประโยชน์มากกว่านี้ กลับไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย เพราะอะไร? เพราะเราไม่แน่ใจของเราเอง เพราะเราไม่แน่ใจ เราไม่สามารถจะยึดความมั่นคงของใจขึ้นมาได้

แต่ถ้าเรามั่นคงของเราขึ้นมาได้ มันต้องพึ่งตัวเอง ! การพึ่งตัวเองก็ต้องค้นคว้า ขึ้นมาจากเรา เราเองจะพึ่งตัวเองได้เพราะอะไร? เพราะเราเป็นคนเกิดคนตาย ครูบาอาจารย์ท่านก็เกิดก็ตายของท่าน ถ้าท่านทำประโยชน์ของท่านได้ ท่านเป็นดวงอาทิตย์ ดวงหนึ่งมันก็มีพลังงาน ก่อนจะมีพลังงานจะเป็นอย่างไร? ทุกดวงใจมีคอบอดทั้งนั้น ดูเจ้าชายสิทธัตถะสิ เวลาเกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะไปศึกษากับเขา ถ้าไม่มีความลึกลับสงสัย ไม่มีอวิชาในหัวใจ ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ แล้วไปศึกษาได้อะไรมา

นี่คนเกิดทั้งหมดมันมีอวิชาทั้งหมด! มีคอบอดทั้งหมด! ไม่มีดวงใดสว่างมาเกิดเลย มีแต่ความมืดบอดมาเกิด พอมีคอบอดมาเกิด เกิดมาพร้อมกับผู้ที่มีอำนาจวาสนา เกิดมาพร้อมกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เกิดมาพร้อมกับศาสนาเจริญรุ่งเรือง

การมาพบพุทธศาสนา เทวดาเขาจะอวยพรกันนะ ในธรรมบทเวลาเทวดาอวยพรกัน เวลาจะสิ้นชีวิต “ขอให้ได้เกิดเป็นมนุษย์เถิด และให้ได้พบพระพุทธรักษา ให้ไปสร้างคุณงามความดีขึ้นมาให้เกิดเป็นเทวดาอีก” นี่! คุณความดีคอบอดของเทวดาสี เพราะการเกิดเป็นเทวดาก็ดำเนินอยู่ในวัฏฏะอยู่นั่นละ

การวนในวัฏฏะ เขาครอบอยู่ในวัฏฏะ นี้ตรรกะ ตรรกะการคาดการณ์ เพราะในวัฏฏะวนมันสืบต่อได้ มันสืบต่อจากข้อมูลของหัวใจ ในเมื่อเรามีข้อมูลในหัวใจ เราจะจินตนาการ จินตมยปัญญา เราจินตนาการว่าสิ่งที่มีอยู่เพราะครูบาอาจารย์ท่านยืนยันว่ามีอยู่ แล้วสิ่งที่มีอยู่เราก็มองว่ามีอยู่ แล้วจริงๆ มันก็มีอยู่จริงๆ ด้วย

แล้วใจนี้ก็เคยเกิดเคยตายด้วย ถ้าไม่เคยเกิดเคยตาย ทำไมมันพูดถึงสิ่งที่เป็นนรกอเวจี? ทำไมมันมีความรู้สึกในหัวใจ? คิดถึงการเกิดการตาย นี่ทุกคน นั่งอยู่นี่ตายหมดเลย แล้วพูดถึงเวลาต้องตายขึ้นมามันเศร้าใจไหม? เวลาต้องตายมันจะเสียวอกหัวใจไหม? มันต้องเสียวอกหัวใจ นรกสวรรค์ขึ้นมามันต้องเคยเกิดเคยตาย มันมีข้อมูลใน

หัวใจของมัน ถ้ามีข้อมูลในหัวใจของมัน เวลาคิดถึงสิ่งนี้ มันก็ออกมาเป็นภาพ เป็นจินตนาการของมันได้

แต่ธรรมะ นิพพาน โสดาบัน สกิทาคา อนาคา มันจินตนาการได้ไหม? ในเมื่อโสดาบัน สกิทาคา อนาคา จินตนาการไม่ได้ การจินตนาการไม่ได้เพราะอะไร? เพราะมันไม่มีข้อมูลของมันในหัวใจ เพราะมันไม่เคยพบเคยเห็น สิ่งที่ไม่เคยพบเคยเห็นเราถึงต้องอาศัยผู้ที่เคยพบเคยเห็น เคยพบเคยเห็นด้วยวิธีอะไร? ด้วยการเจริญสมาธิ ด้วยการปฏิบัติขึ้นมา ด้วยมรรคญาณ ด้วยอริยสัจ

ศาสนาพุทธของเราเป็นศาสนาแห่งเหตุผล เหตุผลอยู่ที่ไหน? ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มรรคญาณมันเป็นอย่างไร? สิ่งนี้เป็นอย่างไร? มันจะเกิดขึ้นมาได้อย่างไร? สิ่งนี้เกิดขึ้นในตำรับตำรา เกิดขึ้นมาจากข้อมูลต่างๆ มันเป็นไปได้

แม้แต่มรรคของครูบาอาจารย์ของเรา กับมรรคของเราก็ไม่เหมือนกันอยู่แล้ว เพราะอะไร? เพราะมันเกิดมาจากดวงใจคนละดวงใจใช่ไหม? สิ่งที่ยังเกิดขึ้นมา คุณ! สมบัติของเรา เราเป็นคนทำขึ้นมา เราเปิดบัญชีธนาคาร เงินที่ฝากในบัญชีใครเป็นเจ้าของ เราเป็นเจ้าของใช่ไหม?

ในการประพฤติปฏิบัติ ใจของครูบาอาจารย์ก็เป็นบัญชีของท่าน ในการประพฤติปฏิบัติของเราก็เป็นบัญชีของเรา เพราะมันประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจากใจของเรา ใจของเราเรากำลังใจของเราขึ้นมา จากความเชื่อของเรา จากการทำปฏิบัติของเรา

การทำปฏิบัติของเรามันก็เหมือนเมล็ดพันธุ์พืช เมล็ดพันธุ์พืช คุณ! ทำไร่ ทำสวน ทำนา มันมีต่างๆ กันใช่ไหม? ในเวลาน้ำไม่มีเขาจะทำพืชกินน้าน้อย คุณ! สิ่งที่เขาทำอย่างนี้แล้วมันทำไปแล้ว มันก็ต้องออกมาเป็นพืชที่เราหว่านไป เราหว่านพืชสิ่งใดลงไปแผ่นดิน เราจะได้ผลตอบสนองมาจากพืชชนิดนั้น

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจของเราแต่ละดวงใจมันไม่เหมือนกัน! จิตใจเราไม่เหมือนกันนะ แม้แต่เราเป็นคู่แฝด แผลออกมาจากไข่ของแม่ ไข่ใบเดียวกันเลย ออกมาเป็นมนุษย์เรานี้นิสัยยังไม่เหมือนกันเลย มันไม่เหมือนกันเพราะอะไร? ไข่ใบเดียวกัน ในเรื่องของ

ลีระร่างกาย ในเรื่องของดีเอ็นเอ ตรวจมาทางกรรมพันธุ์ มันเหมือนกันหมดเลย เพราะมันเป็นไข่ใบเดียวกันด้วย เกิดมาจากพ่อแม่คนเดียวกันด้วย แต่หัวใจมันมีคนละดวง !

หัวใจที่มาจากหัวใจความรู้สึก สิ่งที่เกิดตาย เกิดตาย สิ่งที่พิสูจน์กันว่าเกิดตาย เกิดตาย มันเกิดตายมันมีคนละความรู้สึกทั้งนั้น มันจะให้ชอบเหมือนกัน เป็นไปไม่ได้เลย มันเป็นไปไม่ได้ ขณะที่ เป็นไปไม่ได้ เมล็ดพันธุ์พืช ในหัวใจคือเมล็ดพันธุ์พืช

หัวใจคือภวาสวะ หัวใจคือตัวภพ ตัวที่มีติดบอด “โลกนี้มีเพราะมีเรา” เพราะมีจักรวาล มีแรงดึงดูด ใจดวงหนึ่งเหมือนกับดวงอาทิตย์ดวงหนึ่ง โลกคือหมู่มืดัว โลกคือเรา โลกทัศน์ใจ โลกภายนอกโลกภายใน โลกก็คือหัวใจ จักรวาลนี้ ใ้อัจฉิตที่เกิดตาย เกิดตาย มันมากกว่าโลกนี้อีก แต่โลกนี้มันเป็นโลกทางวิทยาศาสตร์ โลกที่เป็นความเป็นจริง โลกเป็นจักรวาลที่แท้จริงที่พิสูจน์ได้ทางวิทยาศาสตร์

แต่โลกทางจิต โลกที่เป็นภวาสวะ พิสูจน์กันได้ด้วยการประพฤติปฏิบัติ พิสูจน์กันได้ด้วยมรรคญาณของเรา เราแบกความรู้ของเรา แบกหัวใจของเรา แบกความทุกข์ของเราไปเที่ยวถามครูอาจารย์ เป็นอย่างไรๆ เพราะอะไร? เพราะเราลังเลสงสัยใช่ไหม? คนไข้คนป่วยข้างนอก ไข้! เขาไปหาหมอเขาต้องบอกอาการให้หมอฟัง แล้วหมอให้หมอรักษาเขา แต่นี่เราต้องรักษาเราเอง บอกครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ก็แนะนำกลับมา ให้ย้อนกลับมาที่ใจของเรา

ถ้าย้อนกลับมาที่ใจของเรา ถ้าจิตมันไม่สงบ ความคิดที่เกิดมาทั้งหมด มันเป็นโลกียปัญญาทั้งหมดนะ ปัญญาอย่างนี้ ปัญญาโลกพาใช้! ถ้าปัญญาโลกพาใช้ มันจะไปใช้กับสิ่งใด? มันก็ใช้ให้ชีวิตเรา.. นี้โลกพาใช้ แม้แต่เป็นธรรม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่าเป็นธรรมๆ ตรีกในธรรมกัน แล้วมันปล่อยวางๆ นี้โลกพาใช้! กิเลสพาใช้! กิเลสพาใช้ให้ชีวิตเราหมดไปวันๆ หนึ่ง กิเลสมันจะให้เราอยู่ในอำนาจของมันเพราะต้องเกิดต้องตาย ต้องอยู่ในกฎของมัจจุราช ต้องอยู่ในอำนาจของพญามาร มารมันยังปกครองหัวใจผู้ที่ปล่อยวางนั้นอยู่

เพราะหัวใจที่ปล่อยวาง ปล่อยวางอะไร? ปล่อยวางอารมณ์หยาบๆ ปล่อยวางเหมือนเรา เราเป็นคนทุกข์คนยาก เราทำงานอวบน้ำเหงื่อต่างน้ำ เป็นคนแบกคนหาม แต่ผู้ที่เขา มีทุนมีรอนของเขา เขานั่งอยู่บนโต๊ะทำงาน เขาสบายของเขา นี่ก็เหมือนกันจิตที่มัน

ฟังชานออกไป มันก็ทำงานอาบเหงื่อต่างน้ำ เพราะมันคิดไปในธรรมชาติของจิต คิดไปโดยกิเลสใช่ไหม? แล้วเราก็จับความคิดให้มันเรียงระบบให้มันเรียบร้อยหน่อย มันก็ปล่อย ปล่อยจากการหาบเหงื่อต่างน้ำมานั่งทำงานโดยละเอียด เราก็ว่าปล่อยวางเป็นธรรมะๆ นี่กิเลสมันหลอกนะ ! กิเลสมันหลอกว่าสิ่งนี้เป็นธรรมะ สิ่งนี้เป็นธรรมะตรงไหน?

“ทาน ศีล ภาวนา” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาแสดงธรรม อนุปุพพิก กถา พูดถึงเรื่องทานก่อน ต้องพูดเรื่องทานก่อน อยู่ดีๆ จะให้เทศน์อริยสัจให้ผู้ที่ยากฟังไม่เข้าใจหรอก เพราะอริยสัจคืออะไร? เพราะมันเป็นนามธรรมใช่ไหม? สิ่งที่เป็นนามธรรมเป็นสิ่งที่ละเอียดในหัวใจ ความรู้สึกในหัวใจที่มันละเอียดมาก

สิ่งที่เราเห็นกันได้ เราจับต้องกันได้ คูสิ! เราเสียสละกันเข้าขึ้นมาเราทำบุญตัดบาตร การทำบุญตัดบาตรเป็นประเพณีวัฒนธรรมให้ชาวพุทธเราได้เสียสละ ให้หัวใจมันควรแก่การงาน

คูสิ! เวลาความหมักหมมของน้ำ พอหมักหมมไว้น้ำมันจะเสีย ความหมักหมมของจิต ! ความหมักหมมของกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันหมักหมมอยู่ในหัวใจของเรา แล้วมันทำให้ใจเราน่าบูด บูดน่าในหัวใจ มันบูดน่าเห็นไหม

การเสียสละออกไป การเสียสละมันจะถ่ายเทความเสียหายนั้นออกไป มันถ่ายเทความเสียด้วยการเสียสละ การเสียสละด้วยวัตถุ แต่มันมีความคิดมีความตระหนี่ถี่เหนียว ความตระหนี่ถี่เหนียวมันได้เสียสละออกไป นี่! ทาน

พระพุทธเจ้าถึงบอกว่า “ทาน ศีล ภาวนา” ต้องมีบารมี ๑๐ ทศ ทานบารมี ศีลบารมี สัจจะบารมี บารมีต่างๆ เหล่านี้เข้ามาให้หัวใจมันควรแก่การงาน มันต้องมีเรื่องของทาน เรื่องของทานเสร็จแล้วเกิดเนกขัมมะบารมี เกิดสวรรค์ เกิดนรก ทำทานแล้วได้บุญของมัน ได้เหตุผลระดับทานก็คือได้ไปเกิด ถ้ามันตายไปหมดชีวิตไป เราเสียสละเป็นผู้ให้ ผลตอบสนองขึ้นมาคือจิตใจมันเบา

จิตใจเป็นผู้รับ เขารับของเขาไป เพราะเขาทุกข์เขายาก เขาก็รับของเขาไป แต่เขามีโอกาสให้เหมือนกัน มันพัฒนากันได้ พอตายแล้วไปเกิดบนสวรรค์ๆ สวรรค์เป็นอะไร? แล้วเนกขัมมะล่ะ? เนกขัมมะคือสิ่งที่ไม่ไปกับโลก เห็นไหม

ถ้าจิตใจอ่อนแอกว่าการทำงาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเทศน์อริยสัจทุกข์ สิ่งที่เกิดขึ้นมา เกิดบนสวรรค์ันรก ทุกข์ทั้งนั้น สิ่งที่ยื่นไปหมุนไปมันเป็นความทุกข์ ความทุกข์เพราะอะไร? ความทุกข์เพราะจิตนี้มันไปเกิด ไปเกิดมันก็คือ การเกิดที่ใดที่นั่น เราเกิดเป็นมนุษย์เราก็ว่าสิ่งนี้เป็นเราโดยจิตได้สำนึก ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไม่ใช่เรา เราต้องตายหมดทุกคนก็รู้ แต่รู้ก็ปลดเปลื้องไม่ได้ รู้ก็ยอมจำนน

แต่ถ้ามีการวิปัสสนา มันไม่รู้จักตัวมันเอง มันจะเป็นดวงอาทิตย์ มันจะมีพลังงานของมัน มันไม่ใช่ดวงจันทร์ มันไม่ใช่รับแสงของเขามา ไม่ใช่รับแสงจากแสงดวงอาทิตย์มา แล้วสะท้อนออกไปว่าเป็นพลังงานของตัวเอง ไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปศึกษาฟังธรรมของครูบาอาจารย์มาแล้วก็ว่าเป็นของเราๆ ไปยึดเขามา รู้ไปหมด! รู้ไปหมดทำไมมันแก้กิเลสไม่ได้? รู้ไปหมดทำไมมันไม่มีพลังงาน

รู้ไปหมดมันต้องแก้ไขความทุกข์เราได้สิ มันต้องมีความสุขในหัวใจเราสิ เอ้า! ถ้ามีความสุขขึ้นมา เทศนาว่าการใช้อารมณ์ทำไม? อารมณ์อย่างนี้มันเป็นการแสดงของธรรม! เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า... เราเข้าใจกันเองนะว่า ถ้าเป็นธรรมแล้วต้องเป็นเหมือนแสงจันทร์ แสงจันทร์คือแสงที่มันไม่ให้โทษกับคนอื่น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อยู่ในพระไตรปิฎกนะ ขณะพักอยู่ ลูกศิษย์ของพระสารีบุตรจะมาเยี่ยมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาถึงกำลังแสวงหาที่อยู่กัน ขณะนั้นพระนาคีตะเป็นผู้อุปัฏฐากอยู่

“นาคีตะ! นั่นใครมา เหมือนชาวประมงเขาหาปลากัน”

“ภิกษุบวชใหม่เป็นสัททวิหาริกของพระสารีบุตร จะมากราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระเจ้าค่ะ”

“นาคีตะ! ไล่ออกไป! ไล่ออกไป! เหมือนชาวประมงเขามาหาปลากัน”

ชาวประมงเขาหาปลาด้วยกัน เขาเป็นหน้าที่การงานของเขา หน้าที่การงานของเขา เขาหาปลาของเขา เขาต้องออกแรงออกงานของเขา มันก็มีเสียงดังเป็นธรรมดา

เราเป็นนักบวช เราเป็นชาวพุทธ นักบวชเราต้องการความสงบ ความสงบทำให้ควรแก่การงาน แล้วในวัดปฏิบัติมันต้องมีความสงบ แล้วมันทำส่งเสียงดังอย่างนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้บอกเลย นี้อยู่ในพระไตรปิฎกนะ สิ่งที่ทำให้ความเสียหาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านจะได้ ท่านจะข่มขี้ บัญญัติวินัยทุกข้อเลย ข่มขี้ผู้ที่เกี้ยว ข่มขี้ผู้ที่หน้าด้าน ทำให้สังคมอยู่ไม่เป็นสุข วินัยออกมาแต่ละข้อเพื่อข่มขี้ให้ผู้ที่หน้าด้านให้อยู่ในร่องในรอย แต่ผู้ที่เป็นธรรม เป็นธรรมคืออยู่ในศีลในธรรม ขอให้มีความสุขสบาย

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บัญญัติวินัยทุกข้อ เพื่อคนที่เขายังไม่ศรัทธาให้ศรัทธาในศาสนา ผู้ที่ศรัทธาแล้วให้มันคงในศาสนา ในศาสนาเรา ผู้ที่เข้ามาค้นคว้าในศาสนา คือเข้ามาเป็นนักบวช เข้ามาต่อสู้อ เข้ามาเป็นนักรบให้ได้ผลออกมาเป็นความจริงในหัวใจ

ถ้าได้ผลความจริงออกมาจากหัวใจศาสนานั้นคงตรงนี้ไง ศาสนามันอยู่ที่นี้ ศาสนามันอยู่ที่หัวใจ ศาสนามันอยู่ที่รู้จริง รู้จริงเพราะอะไร? รู้จริงเพราะมันมีข้อวัตรปฏิบัติ รู้จริงเพราะมันมีการกระทำ มันมีความสงบ ก็สงบจริงๆ สงบจริงๆ หมายถึงสัมมาสมาธิ! ถ้าสงบไม่จริงมันเป็นมิจฉาสมาธิ

บอกว่าสงบๆ ขอนไม้มันก็สงบ! ทำตัวเองให้เป็นขอนไม้มันมีประโยชน์อะไร? ทำตัวเองให้เป็นวัตถุอันหนึ่งมันมีประโยชน์อะไร?

หัวใจนี้มีคุณค่ามากนะ คนเรามีร่างกายและจิตใจ ร่างกายเพราะมีชีวิตอยู่มันถึงมีไออุ่น คือมีพลังงานอยู่ทำให้เคลื่อนไหวได้ ทำให้เราเคลื่อนไหว เรายังควบคุมมันได้ เวลาจิตนี้ออกจากร่าง ความรู้สึกก็ออกจากร่างปั๊บมันไม่มีพลังงาน มันจะเป็นเหมือนกับขอนไม้เลย!

ร่างกายที่นั่นอยู่นี่ ที่ยังมีไออุ่นอยู่นี่ มันยังเคลื่อนไหวได้ ยังมีความรู้สึกได้ ลองจิตออกร่างไปสิ ร่างกายนี้มันจะแข็งเป็นท่อนไม้! มันเป็นวัตถุอยู่แล้ว ร่างกายนี้เป็นวัตถุ

แล้วจิตใจนี้มันเป็นนามธรรม แล้วเราจะทำให้หัวใจเรามินชาไปให้เป็นเหมือนวัตถุ เหมือนขอนไม้ได้อย่างไร?

สิ่งที่มีคุณค่ามาก สิ่งที่มีความจริงมากคืออะไร? เพราะสิ่งที่เป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจ มันจะเป็นความจริง เข้ามาในหัวใจนะ ! แล้วเป็นความจริง ความจริงเพราะอะไร? ความจริงเพราะมันเป็นอริยสัจ ความจริงเพราะมันมีการกระทำที่มันเป็นมรรคญาณ

ถ้ามันเป็นความปลอมล่ะ? ความปลอมเพราะมันเป็นมิจฉา ! มิจฉามรรค ! มรรคก็เป็นมิจฉา สมาธิก็เป็นมิจฉาสมาธิ สติว่าก็ไม่ต้องทำ สติว่ามันเป็นกันเอง สติมันจะเกิดขึ้นมาเอง ถ้าไม่ฝึกสติ สติมันจะเจริญเติบโตขึ้นมาได้อย่างไร? จากสติเป็นมหาสติ มหาสติเป็นสติอัตโนมัติขึ้นมา แล้วเวลาสิ้นกิเลสไป จิตเป็นอัตโนมัติทั้งหมดเลย ธรรมะเป็นอัตโนมัติตลอด

บอกว่าจิตมันเสวยอารมณ์.. อารมณ์มันเสวยอย่างไร? สิ่งของมันเป็นไปในใจมันเป็นไป ถ้ามันเป็นดวงอาทิตย์ ! มันมีพลังงานของมัน มันมีการกระทำของมัน มันเพื่อแผ่ มันส่องแสงไปให้ชาวโลกเขามีความสุขตลอดเลย ให้ได้ประโยชน์ขึ้นมาจากเรา แล้วดวงอาทิตย์มันมีพลังงานขึ้นมามันจะทำอย่างไร? จากจิตที่มันมีขอบเขต จากจิตที่ไม่มีพลังงานเลย จากจิตที่ต้องอาศัยหมด

คูลี! เราเป็นนักบวช เป็นสมมติสงฆ์บวชมาแล้ว เลี้ยงชีพด้วยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ออกบิณฑบาต นี้ธรรมวินัยที่พระพุทธเจ้าวางไว้ เป็นชาวพุทธ เข้าเขาจะใส่บาตรของเขา เขาจะทำบุญกุศลของเขา เพื่อประโยชน์ของเขา แล้วภิกษุเราดำรงชีวิตเราเลี้ยงชีพด้วยปฐิแข็ง เพื่อหาอาหารมาดำรงชีวิตไป เพื่อจะมีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติ เพื่อไม่ให้เป็นกังวลว่า เราจะต้องมีหน้าที่การงานเพื่อการเลี้ยงชีพ เราไม่ต้องหาการเลี้ยงชีพอย่างนั้น เราหาธรรมะเลี้ยงหัวใจของเรา

ถ้าหาธรรมะเลี้ยงหัวใจของเราขึ้นมาได้ เรามีธรรมขึ้นมาแล้ว การให้ที่มีคุณค่าที่สุดคือการให้ธรรม การแสดงธรรมอย่างนี้ออกมาจากไหน? ออกมาจากใจที่เป็นธรรมนะ มันจะมีคุณธรรมออกมาด้วย ! ถ้าออกมาจากใจที่เป็นกิเลสนะ มันมีเสียงเฉยๆ เสียงเฉยๆ เสียงเหมือนเราฟังเทป ฟังเทปมันมีแต่เสียง! มันไม่มีความรู้สึก มันไม่มีธรรมะ ออกมากับเสียงนั้นเห็นไหม

นี่! สิ่งที่มีมันไม่เป็นธรรม นี่มันเป็นดวงจันทร์ใน ดวงจันทร์มันสะท้อนแสงเท่านั้น
 สิ่งที่สะท้อนแสง มันไม่รู้หรือแสงนี้มาจากไหน? แล้วแสงนี้ควรเป็นประโยชน์อะไร?

แต่พวกเราเป็นมนุษย์ คูสิ! ในจักรคติ เวลาข้างขึ้นข้างแรม มันจะมีผลนะ
 ข้างขึ้นข้างแรมเกี่ยวกับจักรวาล คูสิ! น้ำขึ้น น้ำลง ในการเดินเรือเขาต้องอาศัยน้ำขึ้นน้ำ
 ลงมาก เขาจะนำเรือของเขาให้พ้นจากสิ่งโสโครก ให้พ้นจากสิ่งต่างๆ เขาจะอาศัยน้ำ เขา
 อยู่กับน้ำ เขาต้องเข้าใจอย่างนั้น แต่ในสุริยคติ วันคืนมันไม่เท่ากัน เขาต้องเลื่อนมีเดือน
 แปร ๒ หน เขาให้เลื่อนกันไปเพราะอะไร? เพราะมันไม่เหมือนกัน มันเป็นไปได้ แต่
 โลกเขาใช้ประโยชน์ของเขาได้ นี่มันเป็นวัตถุ มันเป็นเรื่องของโลก แต่เราก็เป็นโลก
 อันหนึ่ง โลกนอกนะ

พระพุทธเจ้ารู้โลกนอกโลกใน โลกนอกคือ จากวันที่มันเปลี่ยนไป โลกใน โลก
 ในสำคัญ! โลกในเพราะมีเรา เราถึงรับรู้เรื่องโลกๆ คูสิ! ทางวิชาการที่เขาเดินเรือ เขา
 คำนวณเรื่องของน้ำเขาคำนวณได้ เขาเล่นเรือได้ของเขา นี่เป็นอาชีพของเขา ถ้าเราไม่ได้
 มีอาชีพอย่างนั้น เราศึกษามาเราได้ประโยชน์อะไรขึ้นมา?

แต่ทุกคนจะอาชีพอะไรก็แล้วแต่ จะทำอะไรก็แล้วแต่ เกิดตายเหมือนกัน! ทุกข์
 เหมือนกัน คนรวยเศรษฐีก็ทุกข์ คนจนก็ทุกข์ ทุกข์ของคนจนก็เป็นทุกข์อันหนึ่ง ทุกข์
 เพราะต้องประกอบสัมมาอาชีวะ ทุกข์เพราะต้องหาอยู่หากิน ทุกข์ของคนรวย ทุกข์ว่า
 สมบัติมีมหาศาล ทุกข์จะเก็บอย่างไร? ทุกข์ทั้งนั้นเลย !

ทุกข์เพราะอะไร? ทุกข์เพราะเป็นอริยสัจ ทุกข์เพราะเป็นความจริง

ถ้าทุกข์มันเป็นความจริงแล้วแสวงหาเพื่ออะไร? ถ้าแสวงหาโดยธรรม
 แสวงหานี้เป็นสัมมาอาชีวะ แสวงหาเป็นหน้าที่ หน้าที่เพราะเกิดมามีปากมีท้อง
 ต้องหาสิ่งนี้มาเลี้ยงชีวิต เลี้ยงชีวิตไว้เพื่ออะไร? เลี้ยงชีวิตเพื่อให้มารมันข่มขี่ ให้มารมัน
 หลอกใช้ไหม? เลี้ยงชีวิตไว้ให้มันตายไปเฉยๆ เลี้ยงชีวิตนะ อุตส่าห์มีปัญญา อุตส่าห์ทำ
 สัมมาอาชีวะ อุตส่าห์ทำประโยชน์กับเรา

เลี้ยงชีพไว้ให้มันตาย! เลี้ยงชีพไว้เพื่อรอวันตาย! รอวันตายเฉยๆ เลย

แต่ถ้าเรามีสัจจะความจริง เราเลี้ยงชีพมาเพื่อแสวงหา แสวงหาโลกข้างใน ถ้าแสวงหาโลกข้างในจิตมันสงบเข้ามา ถ้าจิตสงบเข้ามาก่อน ถ้าจิตนั้นไม่สงบเข้ามา ความคิดต่างๆ ความคิดที่เกิดขึ้นมันเป็นโลกียปัญญา สิ่งที่เป็นโลกียปัญญา สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญาไม่เคยเกิดเลย ภาวนามยปัญญาไม่เคยเกิดเพราะอะไร? เพราะมันมีตัวตน มันมีทิฏฐิมานะ มันมีความเห็นของเราบวกเข้าไป

ถ้าความเห็นของเราบวกเข้าไป มันเป็นตรรกะ มันเป็นสัญญาแก้กิเลสไม่ได้เลย แต่! แต่ดวงจันทร์มันบอกเป็นการแก้กิเลส ดวงจันทร์ว่า “..คุณแสงจันทร์มันนุ่มนวลนะ แสงของมันทำแล้วสังคมนะมีความร่มเย็นเป็นสุข”

สังคมใต้น้ำอากาศเข้าหากัน ! สังคม มารยาทสังคมหลอกลวงกัน นี้! “สบายดี ไหมๆ ” หลอกลวงกันทั้งนั้น ไม่กล้าพูดความจริง ถ้าพูดความจริง ทุกข์ไหม? ที่สังคมมานี้ทุกข์ไหม? เพราะในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ “ในสโมสรสันนิบาตทุกดวงใจว่าแห่ว” ในสโมสรสันนิบาตการอยู่กันด้วยความสุขรื่นเร็นนั้นนะ ทุกดวงใจว่าแห่ว

“ มนุษย์โง่กว่าสัตว์ ! ” สัตว์มันมีอิสรภาพมากกว่า อย่างนกกาอาศัย มันยังบินของมันไปตามธรรมชาติของมัน มนุษย์สร้างกติกาสังคมขึ้นมา เขียนกฎหมายขึ้นมาเพื่อรอนสิทธิกัน รอนสิทธิขึ้นมาให้เราคิดในกฎกติกาขึ้น

มนุษย์โง่กว่าสัตว์ ! ถ้าโง่กว่าสัตว์ เราเกิดมาเป็นมนุษย์อยู่ในสังคม เราโง่ไหม? ถ้าเราอยู่ในสังคมไปโดยที่เราไม่รู้จักชีวิตของเรา เราไม่รู้จักรักรณะของเรา เราโง่ ! แต่ถ้าเราฉลาดขึ้นมา สิ่งที่เป็นสภากรรณ มันเป็นเพราะว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม สัตว์สังคมอยู่คนเดียวไม่ได้ สัตว์สังคมต้องอาศัยกันเพราะสัตว์มนุษย์เป็นสัตว์ขี้กลัว สัตว์จะต้องพึ่งพาอาศัยกัน

การพึ่งพาอาศัยกันในเมื่อเป็นสังคมขึ้นมา มันก็ต้องมีกฎกติกาขึ้นมา เพื่อให้สังคมนั้นมีความร่มเย็นเป็นสุข ความร่มเย็นเป็นสุขโดยความปรารถนาของโลก ออกกฎหมายมา แล้วกฎหมายใครเป็นคนบังคับใช้กฎหมาย? เอากฎหมายนั้นเอามาหาผลประโยชน์กัน แต่ถ้าเราอยู่ในสังคมนั้น เพราะสังคมเรานั้นเป็นสังคมชาวพุทธ

ศีลธรรมจริยธรรมเหนือกฎหมายเพราะอะไร? เพราะเราทำดีกว่ากฎหมาย ถ้าเราทำดีกว่ากฎหมาย เรามีความร่มเย็นเป็นสุขไหม? เพราะมือเราสะอาดใช่ไหม?

ถ้ามือเราสกปรกทำอะไรก็สกปรกไปหมด สิ่งที่มีสกปรกจากหัวใจ คิดอะไรก็สกปรก ถ้าหัวใจมันสะอาดมันก็คิดแต่เรื่องสะอาด คิดแต่เรื่องสะอาดใช่ไหม? มันมีศีลขึ้นมา

อธิศีล ! “ศีลคือความปกติของใจ” ถ้าใจมันปกติขึ้นมา เราเป็นผู้ที่มีศีลมีธรรมขึ้นมา ศีลธรรมหลายๆ ยังไม่ได้คุณธรรม คุณธรรมเกิดขึ้นมา มันจะย้อนกลับขึ้นมา

ถ้าคุณธรรมเข้าไปในหัวใจ มันจะย้อนต้องทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าจิตมันสงบเข้ามา ถ้าไม่มีสติคือคนไม่มีจุดยืน เงินของเรา บัญชีของเรา ถ้าเราเป็นเจ้าของบัญชีแล้วลายเซ็นของเรา ลายเซ็นของเรามันพันเพื่อน ลายเซ็นของเรามันคาบเกี่ยวกัน เราจะไปเบิกเงิน เขาไม่ให้ถอนบัญชีนะ เขาสงสัยในลายเซ็นนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ในความเห็นของเรา ในความคิดของเราที่ออกมามันพันเพื่อน เพราะอะไร? เพราะสติสัมปชัญญะมันต้องสมบูรณ์ขึ้นมา ถ้าสติสัมปชัญญะมันต้องสมบูรณ์ขึ้นมา ความคิดของเรามันชัดเจน ถ้าความคิดมันชัดเจนขึ้นมา มันจะย้อนกลับเข้ามาหาเรา

ถ้าเรามีศรัทธาความเชื่อ เรากำหนดพุทโธๆ ไป มันจะเป็นสมาธิเข้ามา สมาธิ.. “ศีล สมาธิ ปัญญา” ถ้าปัญญาเกิดขึ้น ปัญญาฝึกอย่างไร? ถ้าปัญญาไม่ต้องฝึกปัญญาจะเกิดขึ้นเอง เราใช้ปัญญากันเลย ถ้าใช้ปัญญากันเลย เจ้าชายสิทธัตถะไม่ต้องมาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรอก อยู่กับอาหารดาบสก็ทำสมาธิได้แล้ว ตอนอยู่กับอาหารดาบส ตอนที่ไปศึกษากับอาหารดาบส อาหารดาบสบอกเลย “เจ้าชายสิทธัตถะมีความรู้เท่าเรา ได้สมบัติเหมือนเรา ให้เป็นอาจารย์เหมือนเรา ให้สั่งสอนได้” แต่เจ้าชายสิทธัตถะปฏิเสธ ทำจิตสงบเข้ามาขนาดไหน ปัญญาที่เกิดขึ้นมามันแก้กิเลสไม่ได้ แก้กิเลสไม่ได้หรอก

แต่ถ้าไม่มีสมาธิ ปัญญาที่เขาใช้กันอยู่ ที่เขาใช้ตรรกะ ที่แสงจันทร์ ที่ศาสดาที่มีกิเลสเต็มหัวใจ คนโง่มากหรือคนฉลาดมาก สัญชัยบอกไม่ใช่ๆๆ ไม่ใช่ นั่นกิเลสไม่ใช่

ไม่ใช่ๆ ...กิเลสมันกลัวไม่ใช่หรือ? ถ้ากิเลสมันกลัวไม่ใช่ เขียนคำว่าไม่ใช่ผูกไว้เลยนะ ให้กิเลสมันกลัว มันไม่เคยกลัวหรอก ! มันหลอกด้วย ! หลอกให้อยู่กับมัน ให้หมดชีวิตไปกับมัน มันก็อยู่ในอำนาจของมารไง อยู่ในอำนาจของเขา มันยังแก้กิเลสของเราไม่ได้ ถ้าเราไม่ทำสมาธิ

การทำสมาธิมันต้องมีสติ ต้องมีจุดยืน คนของเราต้องมีจุดยืน จิตต้องมีจุดยืนของมัน เพราะอะไร? เพราะ “จิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้หมองไปด้วยอุปกิเลส” แล้วจิตเดิมแท้มันอยู่ที่ไหน? เราเห็นแสงไฟ ถ้าจิตส่องใส เราเข้าไปในเมืองสี แสงไฟสว่างไปหมด! ดูกลางวันพระอาทิตย์ขึ้นมาส่องสว่างไปหมดเลย มันส่องใสหรือ? มันส่องใสของใคร? มันส่องใสมันเป็นเรื่องแสงโดยธรรมชาติ มันไม่ใช่ความส่องใสของใจเรา ความส่องใสเพราะจิตมันสงบเข้ามา แล้วเห็นมันส่องใสอย่างหนึ่ง ถ้าจิตสงบเข้าไป มันเข้าใจตามความเป็นจริง มันความว่างอันหนึ่ง

ความส่องใสมันก็มีตั้งหลายส่องใส ความส่องใสอันนี้มันเกิดขึ้นมาเพราะอะไร? เพราะมันสะอาดเข้ามา การทำงานของเรา ถ้ามือสกปรกไปจับอะไรก็สกปรกไปหมด จิตมันสกปรกไปคิดอะไรก็สกปรกไปหมด แล้วเขาคิดกัน คิดธรรมะนะ มันถึงเป็นกิเลสอุปกิเลสไง ความคิดมันฟุ้งซ่านเหมือนกับคนกรรมกรแบกหามเขาทำงานด้วยกำลังของเขา ความคิดอันละเอียดเหมือนกับเราเป็นนักบริหารทำงานด้วยการบริหารจัดการ

จิตมันแค่หัดตัวเข้ามาเท่านั้นเอง จิตมันยังไม่ได้สร้างพลังงานของมันขึ้นมา จิตมันยังไม่ได้เป็นดวงจันทร์ด้วย มันยังเป็นดาวเคราะห์ที่ไม่มีแสงอะไรเลย แต่ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาะ ถ้าจิตมันสงบเข้ามามันจะเป็นดาวฤกษ์ ดาวฤกษ์เพราะมันมีแสงในตัวมันเอง ถ้าแสงในตัวมันเองมีประโยชน์อะไรไหม?

จิตมันสงบเข้ามา ทำความสงบอย่างไร? ทำความสงบด้วยปัญญาอบรมสมาธิ สิ่งที่เขาว่าเป็นปัญญาวิมุตติๆ มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ เพราะมันเป็นดวงจันทร์ มันไปรับแสงเขามาแล้วมันไม่รู้เรื่อง เพราะดวงจันทร์มันไม่มีชีวิต ดวงจันทร์มันมีแสงส่องประกายมานะ มันเห็นกระต่าย กระต่ายพอใจแสงนั้น มันนึกว่าหลอกกระต่ายได้แล้ว

แต่ถ้าเป็นคนที่เขาฉลาด เขารู้ทางวิทยาศาสตร์ “ไม่ใช่ๆ ” สิ่งที่เป็นความคิดมันเป็นปัญญาได้ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางหลักของการทำสมาธิไว้ตั้ง

๔๐ วิธีการเพราะท่านสงสารนะ รื้อสัตว์ขันธ์สัตว์ สัตว์มันมีอำนาจวาสนาต่างๆ กันมาแล้วสัตว์บางตัว สัตว์บางองค์มันจรตนิสัย.. ถ้ากำหนดพุทโธไม่ได้ บางทีนะถ้ากำหนดพุทโธไม่ได้ เราจะไม่มีโอกาสเลยหรือ? เราเกิดมามีชีวิตนะ ทุกคนมีชีวิตเหมือนกัน แล้วทุกคนเขาประพฤติปฏิบัติได้ เราก็เป็นคนทำไมเราปฏิบัติไม่ได้

เมื่อก่อนฉันใช้.. พี่ชต้องใช้น้ำน้อย น้ำมาก อยู่ที่ว่าขนาดอน นาลุ่ม เขาใช้พันธุ์ข้าวอะไร? เขาต้องใช้ของเขา ข้าวหนักข้าวเบา เพราะว่าที่ดินเราต่ำที่ดินเราสูง คนทำนาเขาจะรู้พี่ช รู้พันธุ์ข้าวของเขาว่าควรจะใช้พันธุ์ข้าวอะไร? ไอ้เราก็เป็นคนที่มีชีวิต ในเมื่อเรากำหนดพุทโธๆ แล้วมันน้ำมากมันท่วมตายหมดทุกทีเลย มันทำไม่ได้ ทำไม่ได้เราก็ใช้ปัญญา ใช้ปัญญาเห็นใหม่ เราก็ใช้พันธุ์ข้าวใหม่ แต่พันธุ์ข้าวของเรามันสมควรกับนาดอน เราก็ยกขึ้นไปนาดอนไปปลูกบนที่สูง เราก็กำหนดใช้ปัญญา ปัญญาอย่างนี้มันเป็น “ปัญญาอบรมสมาธิ”

ถ้าคนที่มิเชี่ยวชาญคนที่เขารู้ “ไอ้เนี่ยมันแสงจันทร์” ในเมื่อเรายังมีคอบคอยู่ เรายังเอาตัวเองรอดไม่ได้ เราก็อาศัยแสงดวงอาทิตย์ไปก่อน เราต้องอาศัยแสงจันทร์ขึ้นมาแสงจันทร์ คือ ต้องการให้จิตมันสงบเข้ามา มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ คำว่า “อบรมสมาธิ” ถ้ามีสติ มีสติเพราะอะไร? ถ้าไม่มีสติ ปัญญาอบรมสมาธิไม่ได้ เพราะเราตามความคิดเราไม่ทัน แต่ถ้ามีสติมันหยุดความคิด การหยุดความคิดมันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ

คำว่าสมาธิคือสมณะ ! “รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร” มันชั่วอายุอายตนะ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ สิ่งที่เราควบคุมมันเป็นได้ทั้งสมณะ มันเป็นได้ทั้งวิปัสสนา อยู่ที่เราใช้ว่าเป็นสมณะ หรือเป็นวิปัสสนา

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเราเป็นคนใช้ เราเป็นคนทำ ในเมื่อเราทำสิ่งนี้เป็นสมณะ สิ่งนี้เป็นวิปัสสนา สิ่งนี้เรากำหนดสติให้ใช้ควบคุมความคิดไป ความคิดมันผ่อนเราก็รู้ทันหรือมันหยุดเลย หยุดบ่อยครั้งบ่อยครั้งเข้า นี่มันเป็นสมณะ มันเป็นสมาธิ นี่ปัญญาทำนี่สิ่งที่เขาบอกเป็นปัญญาวิมุตติ ปัญญาวิมุตติมีเท่านี้!

แต่ถ้าเป็นดวงอาทิตย์ มันยังไม่ได้หล่อหลอมขึ้นมาจนมวลสารรวมตัวกัน สิ่งนี้รวมตัวกันแล้วจนเป็นพลังงานขึ้นมา จนเป็นดวงอาทิตย์ขึ้นมา มันยังมีวิธีการอีก

เยอะเยอะเลย อาศัยกาลเวลาเป็นล้านๆๆๆ ปีเลย กว่ามันจะสะสมขึ้นมาได้ กว่าจะมาทำลายตัวมันเอง นั่นเป็นเรื่องของวัตถุ แต่ในปัจจุบันแค่ข้างกระดิกหู ภูแลบลิ้น จากใจของเรา ถ้าเราวิปัสสนาของเรามันพลิกได้เลย เพราะอะไร? เพราะมันเป็นเรื่องของความมหัศจรรย์ ใจนี้มีหัตถ์ศรัทธามาก

เวลาทุกข์ เราทุกข์ยากกันมาก เวลาภาวนาก็ทุกข์ ทุกข์เพื่ออะไร? ทุกข์เพราะเรามีความตั้งใจ ทุกข์เพราะเรามีอำนาจวาสนา อำนาจวาสนาของโลกเขาแอบเหงื่อต่างน้ำ เขาได้เงินได้ทองมา เขาทำงานเขาได้เงินทุกวัน ถ้าเขาทำงานของเขา อันนี้เราเดินจงกรมตลอดเวลา นี่แอบเหงื่อต่างน้ำ อคนอนผ่อนอาหารเพื่อบีบคั้นมัน เพื่อปั้นทอนกิเลสของเรา เพื่อจะให้กิเลสของเราไม่ให้มันกล้าแข็งจนเกินไป เพื่อให้เราได้มีโอกาสได้ชนะมันบ้าง

แล้วถ้ามันได้สงบเข้ามาบ้าง คำว่าสงบมาบ้าง พุดถึงราคานะ ถ้าจิตสงบขึ้นมา สิ่งที่เขาไปหาความสุขกันทางโลกนะ เขาลงทุนลงแรงขนาดไหน มันเป็นอมิส สิ่งที่เขาต้องจ่ายไปเขาถึงได้สิ่งตอบสนองความพอใจของเขาма ความสุขของเขามันสุขด้วยอมิส ความสุขของเราความสุขด้วยตัวของจิตเอง ไม่ใช่อมิส ชื่อไม่ได้หาไม่ได้ โลกไม่มีขาย โลกไม่มีขาย ทำแทนกันไม่ได้ ไม่มีใครทำแทนให้ใครได้เลย ทุกดวงใจต้องทำของตัวเองนั่นเอง

นี่ดวงอาทิตย์ถ้ามันสั่นขึ้นมา มวลสารมันจะรวมตัวอย่างไร? แล้วมันจะสะสมอย่างไร? สะสมขึ้นมาให้มีพลังงานอย่างไร? แล้วมันจะเผาไหม้อะไรบ้าง ?ถ้ามันเป็นดวงอาทิตย์ มันจะให้แสงสว่างกับใคร? แสงสว่างขึ้นมามันทำลายกิเลสอย่างไร?

สิ่งที่ทำลายกิเลส จิตมันสงบเข้ามา ถ้าจิตไม่สงบเข้ามา.. จิตคือดวงใจ เห็นกายเห็นเวทนาเห็นจิตเห็นธรรม นี้! ถึงจะเป็นวิปัสสนา

วิปัสสนาคือการใช้ปัญญา การใคร่ครวญ วิปัสสนาคือการใคร่ครวญให้จิตมวลสารรวมตัวแล้ว ! พลังงานมันจะรวมตัวอย่างไร? แล้วรวมตัวแล้ว สิ่งที่มีมันเป็นพลังงาน พลังงานมันจะมีแสงออกไปไหม? หัวใจมันจะสว่างขึ้นมาบ้างไหม? หัวใจที่มันมีคบอด หัวใจที่ไม่มีมีความเข้าใจ มันจะรู้อะไรขึ้นมาบ้าง?

สิ่งที่รู้ขึ้นมาบ้าง จิตสงบแล้วย้อนไปเห็น ถ้าเป็นอุคคหนิมิต ถ้าเป็นเจโตวิมุตติ มันจะเห็นกาย ถ้าเป็นเวทนา คือจิตมันรู้เวทนา จิตเห็นจิต เห็นความเศร้าหมองฟุ้งใสของจิต ถ้าจิตเห็นธรรมารมณฺ์ ธรรมารมณฺ์คือความคิดในใจ ความคิดในใจนี้เป็นธรรมารมณฺ์ เพราะจิตเป็นสมาธิ จิตที่มันมีธรรม ว่าสิ่งที่กระทบกระเทือนกับใจมันเป็น อารมณฺ์ อารมณฺ์ที่เป็นธรรม ธรรมารมณฺ์นะ แต่อารมณฺ์ที่เป็นโลก อารมณฺ์ที่คิดแต่เรื่องโลก คิดถึงการประกอบสัมมาอาชีพะ คิดถึงการผูกโกรธ คิดถึงการต่างๆ คิดออกไปข้างนอก มันก็เป็นการสร้างบุญสร้างกรรม

แต่เวลาจิตสงบเข้ามา มันเป็นตัวมันเอง มันไม่คิดถึงใคร ไม่คิดถึงเรื่องการบาดหมาง แต่มันคิดเห็นการกระทบของจิต คิดถึงเรื่องชีวิต คิดถึงความสถานะ คิดถึงต่างๆ แล้วถ้ามันไล่ทันกันขึ้นไปเห็นใหม่ นี่ธรรมารมณฺ์ กาย เวทนา จิต ธรรม ต้องจิตเห็น ! เพราะจิตมันเป็นทุกข์ จิตมันเป็นคนเกิดคนตาย จิตมันมีเชื้อโรค จิตมันมีภวาสวะ ตัวภวาสวะมันมีสถานะ ตัวสถานะมันออกทำงาน ในเมื่อจิตมันออกทำงาน ตัวมันสงบเข้ามา แล้วมันออกทำงานขึ้นไป แล้วเวลาทำงานขึ้นไปเพราะอะไร? เพราะว่ามันหลง มันไม่เข้าใจของมัน สิ่งต่างๆ ที่เป็นไป เป็นไปเพราะใจมันหลง

ถ้าใจมันหลง มันต้องหลงจากตัวของใจจริงๆ ไม่ใช่หลงจากสัญญา ไม่ใช่หลงแบบแสงจันทร์ ! เราเป็นแสงจันทร์เพราะมันเป็นเปลือก เปลือกคือขันธ ๕ ขันธ ๕ ที่มันเป็นปฏุขณ ขันธ ๕ ของเรา รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันเป็นความคิดของเรา ความคิดนี้มันมีวิชา อวิชชายึดเป็นเจ้าของ แล้วมันออกจากขันธ ๕ ไปหาเหยื่อ หาเหยื่อในอะไร? หาเหยื่อจากรูป รส กลิ่น เสียง จากภายนอก

นี่! แสดงธรรมกัน คูสิ! แสดงธรรม ธรรมะเป็นอย่างนั้นๆ อยู่ที่ปริเฉทเท่านั้น หน้าเท่านั้น นี่มันแสงจันทร์นะ เพราะอะไร? เพราะตัวเองไม่รู้ตัวนะ ตัวเองไม่รู้จักตัวของตัวเอง แล้วแสดงธรรมออกไป แสดงธรรมของใคร? แต่ถ้ามันหัดตัวเข้ามา หัดตัวไป เพราะมีการกระทำ มีการกระทำให้มันหัดตัวเข้ามา

“รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร”

ในเมื่อจิตมันออกไปตามขันธ ๕ ออกไปจากอายตนะ มันไปเอารูป รส กลิ่น เสียง นี่ “รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้ของมาร” ที่มันฟุ้งซ่านที่มัน

ทุกข์ยากกันนี้ มันทุกข์ยากเพราะอะไร? ทุกข์ยากเพราะเงินหรือ ทุกข์ยากเพราะแก้วแหวนเงินทอง? ไม่ใช่! ไม่ใช่!

มันทุกข์ยากเพราะรูป รส กลิ่น เสียงนี้ เพราะแก้วแหวนเงินทองมันเป็นธาตุ มันมีความทุกข์ที่ไหน? ไม่มีความทุกข์หรอก กระดาษมันทุกข์ไม่เป็นนะ แก้วแหวนเงินทองทุกข์ไม่เป็นหรอก แต่คนที่เป็นเจ้าของมันนะทุกข์! ไปแบกไปหามัน มันออกไปยึด รูป รส กลิ่น เสียง นี้! บ่วงของมาร พวงดอกไม้แห่งมาร

ถ้าเราใช้ปัญญา ปัญญามันใคร่ครวญไป มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ เพราะอะไร? เพราะ รูป รส กลิ่น เสียง มันเป็นเรื่องของข้างนอก มันไม่ใช่เรื่องของจิต เพราะจิตมันโง่ มันออกผ่านขั้น ๕ ผ่านอายตนะ แล้วออกไปเอาหือข้างนอก กิเลส อวิชชามันอาศัยอยู่ อย่างนี้เป็นทางออก แล้วมันอาศัยสิ่งนี้เป็นการทำงานของมัน

แล้วเราตั้งสติไง ก่อนจะตั้งสติ ก่อนจะประพฤติปฏิบัติมันต้องมีบารมี คำว่า มีบารมีคือมีความตั้งใจ มีความตั้งใจมีชีวิต ชีวิตที่ต้องการ คุณ! ถ้าเราไม่มีความตั้งใจ มันเป็นการทำสักแต่ว่านะ ปฏิบัติเป็นแฟชั่น เห็นเขาปฏิบัติกัน โอ้! ศาสนาพุทธ ศาสนาแห่งปัญญา เขาปฏิบัติก็สักแต่ว่าปฏิบัติไป แต่มันก็มีคนที่มื่ออำนาจวาสนา ปฏิบัติตามเขาไป อาจจะไ้ผลดีกว่าคนที่ตั้งใจปฏิบัติก็ได้ แต่ถ้าปฏิบัติตามแฟชั่น เห็นเขาทำก็ทำตามเขาไป

สักแต่ว่าทำ ผลก็เป็นสักแต่ว่า ! เพราะไม่มีสติ

ถ้ามีสติขึ้นมา งานเดินจงกรมนั่งสมาธิอยู่ถ้าขาดสตินะ คุณ! เวลาเรานั่งสมาธิภาวนากัน ๕ ชั่วโมง ๑๐ ชั่วโมง คุณ! พวกที่เขาเล่นการพนันกัน แล้วที่เขาเล่นเกมกัน เขานั่งกันเป็นวันๆ เลย เขานั่งของเขายังไม่มีความเหนื่อย เพราะจิตมันส่งออกหมด แต่พอเรานั่งขึ้นมา ทำไมมันปวด มันทุกข์ มันยากล่ะ? มันทุกข์มันยากเพราะอะไร เพราะเรามีสติ

เรารู้จักเรา ! เราจะเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรา แต่คนที่เขาเล่นเกมกัน คนที่เขาเล่นเกมกัน เขาไม่ได้เอาเรา เขาไปเอาเกม นี้! รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร เขาเอาไปอยู่กับมาร

มารมันพาออกไปที่ รูป รส กลิ่น เสียง เอาแพ้เอาชนะกัน การเล่นการพนันกัน ต้องมีการแพ้ชนะกัน เขาได้ผลประโยชน์ตรงนั้น มันไปตามรูป รส กลิ่น เสียง มันไปตามมาร มารพาออกไปเลย ตัวเองเลยเป็นเรื่อนร้าง มีหัวใจอยู่แต่หัวใจเป็นสิ่งที่เศร้าหมอง เป็นที่หมักหมมที่เน่าเหม็น เพราะอะไร? เพราะว่าได้เสียขึ้นมาแล้วก็ เป็นความทุกข์ในหัวใจ เห็นไหม

แต่ของเรา เราปฏิบัติ มันต่างกัน นั่งเหมือนกัน เจตนาต่างกัน ทุกข์เหมือนกัน เวลาทำทุกข์เหมือนกัน แต่ทุกข์อันหนึ่ง ทุกข์เพราะติดอยู่ในโลก ทุกข์เพราะเป็นเหยื่อของโลก ทุกข์เพราะต้องหาเงินหาทองมาใช้เขา เป็นหนี้เป็นสินเขา ทุกข์อันหนึ่งทุกข์เพราะจะเอาชนะตนเอง การชนะตนเองเห็นไหม? แล้วเป็นความพอใจเพราะเราพอใจของเรา เราถึงจะมีเจตนาทำของเรา ถ้าเราพอใจของเรา เราจะทำของเรา มันมีเจตนาอันนี้ มันมีสติอันนี้ มันถึงเป็นประโยชน์กับเรา

สมบัติอันนี้ แก้วแหวนเงินทองซื้อไม่ได้ จะก่สืบล้านก็ซื้อมรรคผลนิพพานไม่ได้

แต่ในการประพฤติปฏิบัติเราทำของเราได้ ทำของเราได้แล้วมันมีคุณค่ามากกว่าเงินทองล้นฟ้า เพราะเงินทองล้นฟ้า เรามีอำนาจขึ้นมา เราพิมพ์ขนาดไหนก็ได้พิมพ์เงินขึ้นมา พิมพ์ขึ้นมาเท่าไรก็ได้ แต่มรรคผลอันนี้มันไม่มี!

มันมีแค่ชีวิตเรา ชีวิตเราที่มีโอกาส ถ้าชีวิตเรามีโอกาส เราสร้างสมของเราขึ้นมา พอจิตมันสงบเข้ามา ต้องทำให้จิตสงบเข้ามาเพราะจิตสงบเข้ามามันเป็นมรรค มรรคคืออะไร? มรรคคือสัมมาสติ สัมมาสมาธิ ถ้ามันไม่เป็นสัมมาสติ สัมมาสมาธิ มันเป็นมิจฉาหมด สิ่งที่ทำว่าว่างๆ มันเป็นมิจฉาสมาธิเพราะอะไร? เพราะมันตัดรอนโอกาสของตัวเอง มันไม่มีสติ ในเมื่อมันว่างๆ ของเขาอยู่อย่างนั้น มันว่างอยู่แล้ว เขาพอใจของเขา ว่าสิ่งนี้เป็นความว่าง ถ้าเป็นความว่าง..นี่มันตัดรอน มันเกิดเป็นกรรม เราควรจะมีโอกาสได้ดีกว่านี้ เราควรจะมีโอกาสได้รักษาโรคของเราให้หาย

เรารู้ทุกคนก็เป็นโรค ทุกคนก็มีความทุกข์อยู่ แต่เวลาทุกข์มันสงบตัวลง เหมือนกับเราไปหาหมอเขาแค่ประคองอาการเท่านั้น เราก็ว่าสิ่งนั้นคือโรคหายไป มันพิสูจน์กันได้ พิสูจน์กันได้เวลาตายเท่านั้นนะ เวลาตายไปมันคาอยู่นั่นละ มันจะรู้เลยว่า น่าเสียดายชีวิต

คูสิ! เขาทำบาปอกุศลกันที่ในธรรมบทนะ ไปซื้อลูกซื้อเมียเขามาเสพกัน เวลาตาย
ไปตกนรกอเวจี ท. ส. น. โส. เปรตที่ขึ้นมาพูดแต่ละคำ ต้องลงนรกอีกแล้ว ไปเสียใจตอน
นั้นนะ ไปเสียใจว่าตัวเองตกนรกอยู่ ๖๐,๐๐๐ ปี หมุนอยู่อย่างนั้นอยู่ในนรกอเวจี นี่ก็
เหมือนกัน ถ้ามันตายไปแล้ว มันจะเห็นผลอย่างนั้น

แต่ในปัจจุบันนี้ถ้ายังมีสติสัมปชัญญะอยู่ เราจะเป็นส่วนหนึ่ง โลกนี้มีคนโง่มาก
หรือคนฉลาดมาก? ถ้าคนโง่มันก็จะสะดวกสบายของมัน เพราะคนมันโง่! โง่อยากสบาย
เอาของง่าย ๆ คนมันง่ายมันก็ต้องได้ของยาก ๆ เพราะมันมันง่าย ใจมันจะชินชาหน้าด้าน
ชินชาหน้าด้านกับการกระทำนั้น มันคุ้นชินกับอารมณ์ที่เป็นโลก ๆ แล้วมันจะคุ้นชิน
อย่างนั้นไป แล้วมันจะหน้าด้านของมันไปเรื่อยๆ ว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมดา เวลาพูดนะ พูด
เป็นมารยาทสังคม อู้ย! อ่อนช้อย อ่อนหวาน แต่ในหัวใจมันหมักหมม !

แต่ของเราความซื่อตรง ความสะอาด ความสะอาดของใจ ถ้าใจมีอย่างใดต้องว่า
กันอย่างนั้น เพราะอะไร? เพราะธรรมะมันแทงเข้าไปที่ใจดำ ใจค่านะ ใจดำคือกั้นหัวใจ
ใจ เพราะจิตมันมีสิ่งที่มีในหัวใจ นี่ธรรมะมันจะทิ่มเข้าไปในหัวใจของเรา แล้วมัน
สะท้อนชนลูกชนพองเลย ธรรมะ มันบอกว่า ทำไมเรื่องกั้นบึ้งของเรา ท่านพูดเข้ามาใน
หัวใจของเราทำไม? เพราะกิเลสมันอยู่ที่นั่น เขาถึงไม่ต้องสงวนกิริยามารยาท เวลาแสดง
ธรรมนี้ กิริยามารยาทไม่ต้องไปสงวนมัน เพราะกิริยามารยาท เพราะมันออกพลังของ
ธรรม

ธรรมคือความรู้สึก ธรรมคือหัวใจ ธรรมคือธรรมะ แล้วธรรมะมันจะสื่อสารได้
สื่อสารโดยเสียง โดยมนุษย์ ออกมาจากมนุษย์ ครูบาอาจารย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าเป็นมนุษย์ ครูบาอาจารย์เป็นมนุษย์ ทำไมสอนเทวดา อินทร์ พรหมได้? เทวดา
อินทร์ พรหมมีกายทิพย์ไม่มีร่างกายมนุษย์นี้เลย แต่ไม่รู้จักอริยสัจ รู้แต่ว่าสิ่งที่เสวยบุญ
เสวยกรรม ที่เขาได้ผลของเขาไป นี่สิ่งที่มันแสดงออก ถ้ามันแสดงออกมา มันเป็นธรรม
ขึ้นมา

ฝนตกมันต้องมีฟ้าร้อง ฟ้าร้องฝนตกขึ้นมาเป็นประโยชน์ ฟ้ามีแต่ร้องเฉยๆ ฝน
ไม่มีสักเม็ดหนึ่งเลย แล้วโลกเขาจะได้ประโยชน์ชุ่มเย็นขึ้นมาได้อย่างไร? แต่ถ้ามันบอก
ชุ่มเย็น ฝนตกฟ้าร้อง แล้วฟ้าร้องมันจะเสียหายตรงไหน? ฟ้าร้องมันเตือนเราให้เราตั้งตัว

ฟ้าร้องมันเตือนให้เราตั้งตัว เตรียมภาชนะไว้บรรจุน้ำฝน การเทศน์ของครูบาอาจารย์ มันจะแทงเข้ามาที่ใจเรา ถ้าแทงที่ใจเรานะ มันสะเทือนหัวใจใช่ไหม? พอสะเทือนหัวใจ เราจะมีความมุมานะ เราจะนั่งสมาธิภาวนาของเรา

แล้วถ้าจิตมันสงบเข้ามา ประคองให้ดี ประคองนะ จิตสงบ การเข้าและการออกสมาธิ การชานาญในวสี เวลาสมาธิมันสงบเข้ามา ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ คือเราใช้ปัญญาหมุนเข้าไปเรื่อย ใช้ปัญญาแล้วใช้สติตามความคิดเข้าไปมันจะหยุด ถ้าหยุดนี้เราเห็นการหยุดของมัน เดียวก็คิดอีกแล้วเราก็พยายามไล่เข้าไป

อย่าประมาท! เราต้องพยายามหมั่นเพียรของเรา รักษาใจของเรา เราจะสร้างใจของเรา เราจะเห็นอาการการสะสมของมวลสารจนขึ้นมาเป็นดวงอาทิตย์ จนมันมีพลังงานขึ้นมา ชำระกิเลสของเราแล้วเราเห็นการกระทำอย่างนี้ เราจะรู้ถึงการกระทำ รู้ถึงการสะสมของสมาธิ รู้ถึงการสะสมของปัญญา รู้ถึงพลังความร้อนที่มันแผ่ออกไป ว่ามันทำลายกิเลสอย่างไร? มันเป็นประโยชน์กับเราด้วย แล้วมันยังเป็นประโยชน์กับเราให้จรรโลงศาสนาได้อีกด้วย

แต่ถ้ามันเป็นเรื่องของโลกๆ มันเป็นเหมือนดวงจันทร์มันไม่รู้อะไรเลย มันแค่สะท้อนแสงไปมันก็จบ สิ่งที่มีแสงสะท้อนมา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงพุทธกาลมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ ก็ปากเปียกปากแฉะกันมา สะท้อนแสงมาถึงความรู้สึก แล้วก็สะท้อนแสงออกไป แล้วบอกขั้นตอนการรวมมวลสาร การกระทำของมัน การรวมตัวขึ้นมาจนเป็นหมู่ดาวขึ้นมา มันไม่รู้เรื่องหรือ!

ถ้ามันไม่รู้เรื่องแล้วแกก็เลสได้ไหม? เพราะไม่รู้เรื่องคือความดั่งเลสสงสัย “สักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สีลพทตปรามาส” วิจิกิจฉา สักกายทิฎฐิความเห็นผิดในร่างกาย ความเห็นผิดของสิ่งที่เกิดมาเป็นมนุษย์ สิ่งที่เกิดมาเป็นมนุษย์ มันเกิดมาเพราะอำนาจวาสนา เพราะเราสร้างบุญกุศลมา เลยเกิดมาเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา ด้วยวิชาด้วยความรู้สึก ด้วยธรรมชาติของกิเลส มันก็ว่าเป็นเราสิ! เป็นเจ้าของ เพราะเราเกิดมาเป็นสถานะของเราใช่ไหม? สิ่งนี้เป็นของเรา แต่ความจริงมันเป็น โดยสมมุติ เป็น โดยบุญโดยกรรมมันเป็นในวิภูฏะ ผลของวิภูฏะที่มันเกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วมันก็ต้องตายไป

แต่ธรรมะมันซ่อนมา วัฏฏะ-วิวัฏฏะ วิวัฏฏะคือว่าเกิดมาในวัฏฏะ แต่จะออกจากวัฏฏะนี้เป็นวิวัฏฏะ ถ้าออกจากวัฏฏะนี้เป็นวิวัฏฏะ พอมันสงบขึ้นมา มันก็ใช้ปัญญา ปัญญา มันจะออกสนใจ ว่าสิ่งที่เกิดมา เราเกิดมาโดยบุญ โดยกรรมนะ เกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วพบพุทธศาสนา แล้วมีสมอง สมองคือการคิด คือการศึกษา สมองมันเป็นเรื่องของโลก เป็นเรื่องของโลกีย์ปัญญา เป็นปัญญาข้อมูล ปัญญาสติ สิ่งที่เป็นปัญญา เราใช้ขึ้น เรารักษารูขึ้นมา จนจิตมันหดตัวเข้ามา หดตัวจากสมองมาอยู่ที่ใจ ! ปัญญาที่เกิดภาวนามย ปัญญาเป็นปัญญาของใจ ไม่ใช่ปัญญาของสมอง

เพราะเป็นสมองมันมีอคิด อนาคต พลังงานที่ออกมาที่ใจ พลังงานจากดวงอาทิตย์ มันจะส่องไปที่ดวงจันทร์ แล้วดวงจันทร์สะท้อนกลับมาโลก นี่ไง! ความคิดที่มันออกมาจากใจมันเป็นพลังงาน มันจะส่งไปที่สมอง สมองก็มีข้อมูล ข้อมูลที่ศึกษาไว้ก็เป็นข้อมูลที่จำกัดไว้ว่า ต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนี้ นี่ไงพอต้องเป็นอย่างนี้ปั๊บ การปฏิบัติมันก็เลยเป็นอคิดอนาคต มันไม่เป็นธรรมขึ้นมา ไม่เป็นพลังงานที่บริสุทธิ์ขึ้นมา ถ้าเราเอาจิตโล่งเข้าไป ปัญญาอบรมสมาธิโล่งความคิดเข้าไป มันเข้าไปถึงตัวของใจ แล้วปัญญา มันเกิดที่ใจ !

ปัญญาเกิดที่ใจมันไม่ผ่านสมอง มันไม่ผ่านความคิด มันไม่ผ่านสมอง เพราะสมองเป็นอะไร? มันเกิดมาจากใจใช่ไหม? ภาวนามยปัญญาเกิดโดยธรรมชาติ นี่ธรรมจักร จักรที่มันเกิด เกิดอย่างไร? พอเกิดขึ้นมาปัญญามันหมุนอย่างไร? ถ้าปัญญามันหมุน คูสิ! เวลาเราใช้ปัญญาขึ้นมา ใคร่ครวญในกาย เวทนา จิต ธรรม ถ้าปัญญามันหมุนไปโดยมรรคญาณ มันปล่อย ตทั้งคปทาน มันปล่อยทีหนึ่ง มันก็โล่งอกทีหนึ่ง ปล่อยทีหนึ่ง ชั้นนี้ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้นนี้ กายไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กาย ไม่ใช่มันตทั้งคปทาน มันไม่ใช่ชั่วคราว มันยังมีการสืบต่อคือ มันยังไม่ขาดเป็นสมุจเฉตคปทาน

ในการวิปัสสนาซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซ้ำแล้วซ้ำเล่า จากการฝึกฝน จากการกระทำ นี่การรวมตัวของมัน พลังงานของใจ พลังงานของดวงอาทิตย์ พลังงานของธรรมจักร พลังงานของความเป็นไปของใจ มันต้องเกิดขึ้นมา ถ้ามันเกิดขึ้นมา มันหมุนตัวขึ้นมาแล้วทำอะไร?

แรงดึงดูดของโลก คูติ! ดวงอาทิตย์เป็นจักรวาล ดวงอาทิตย์เป็นจุดศูนย์กลาง ไข่มุ
ใหม่? คูติ! คูโลก คูดวงดาวทุกดวงมันหมุนรอบดวงอาทิตย์ นี่ก็เหมือนกัน กิเลสมันหมุน
อยู่กลางหัวใจ แล้วพลังงานนี้มันเกิดขึ้นมา ธรรมจักรมันเกิดขึ้นมา มันหมุนขึ้นมา ปัญญา
มันหมุนขึ้นมา มันทำลายของมัน มันทำลายหัวใจ ทำลายๆ ทำลายทีหนึ่งมันก็ปล่อยวางที
หนึ่ง ปล่อยวางทีหนึ่ง

คูติ! จากโลกมืด จากที่ไม่มีจักรวาล จากที่ไม่มีดวงอาทิตย์เลย ใจขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้ามีคบอด ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำใจขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เป็นดวงอาทิตย์ขึ้นมาได้ นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อใจของเรา
ขึ้นมา สิ่งที่เกิดขึ้นมานี้มันเกิดมาจากไหน?

ธรรมนี้มาแต่เหตุ มันมีเหตุมีผล มันต้องมีเหตุมีผล มันถึงมีธรรม ธรรมที่เราศึกษา
กันนี้ไม่ใช่ธรรมของพวกเขาเลย ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมของ
ครูบาอาจารย์

แต่ถ้าเป็นธรรม ธรรมนี้มาแต่เหตุ ! เหตุคือการกระทำ ถ้าธรรมนี้มาแต่เหตุ เวลา
พระอัสสชิบอกพระสารีบุตร “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
สอนให้เข้าไปกำจัดที่เหตุนั้น”

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ! เพราะอะไร? เพราะพระอัสสชิกับองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ เป็นพระอรหันต์เพราะอะไร? เพราะใจ
ท่านเป็นธรรม เป็นพระอรหันต์ไข่มุใหม่? “ท่านก็บอกว่าธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ให้ไป
กำจัดที่เหตุนั้น” เพราะท่านทำมาแล้ว ท่านเป็นดวงอาทิตย์เพราะท่านรู้จักพลังงาน ท่านมี
กระทำ

แต่พวกเรานั้นเป็นปุถุชน มันเป็นคนคือหนา กิเลสเห็นไข่มุใหม่ ในการกระทำของเรา
ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ธรรมนี้มาแต่เหตุ เหตุเพราะเราสร้างเหตุ เราสร้างเหตุให้เป็น
ธรรมไง เราสร้างเหตุ สัมมาสมาธิ สัมมาสติ สัมมาต่างๆ เราสร้างเหตุ แล้วถ้าเป็นธรรม
ธรรมนี้เกิดมาจากไหน? ธรรมนี้เกิดจากเหตุของเราที่เราทำ ธรรมที่เกิดมาจากหัวใจนี้
ธรรมนี้มาแต่เหตุ ถ้าธรรมนี้มาแต่เหตุมันจะเป็นธรรมแท้ๆ ขึ้นมา มันรวมตัวขึ้นมา มัน
หมุนไป หมุนไป

แล้วการกระทำ คุณติ! สมณะกับวิปัสสนา มันจะไปด้วยกัน ถ้าจิตมันใช้ปัญญา มาก
 ขึ้นไป มันใช้ปัญญาออกไป เวลาจิตมันสงบเข้ามา ถ้าเป็นสัทธาจิตเป็นเจโตวิมุตติ
 พุทโธๆ พอจิตสงบเข้ามา พอจิตสงบมันว่าง มันสบาย มันร่มเย็น มันไม่ยอมออกใช้
 ปัญญา เราถึงต้องพยายามน้อมไปให้เห็นกาย เวทนา จิต ธรรม ให้เห็นข้อกระดูก ให้เห็น
 ต่างๆ สิ่งนี้มันใช้ออกไป พอออกไปมันก็เป็นธรรมจักร ออกไปใช้ปัญญา แต่ถ้ามันไม่ใช้
 ปัญญา มันจะสงบตัวของมัน

แต่ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ พอจิตมันหยุดบ่อยครั้งเข้า ถ้ามันจะเห็นกาย เห็น
 กายเห็นอย่างไร? เห็นกายคือ เห็นจิต เห็นพลังงาน มันออกไปยึดในขั้นๆ ขั้นนี้คือ
 อะไร? ขั้นนี้คือ รูป เวทนา สังขาร วิญญาณ ขั้นนี้คือ ความคิด ความปรุง ความแต่ง คือ
 ความคิดไม่ใช่จิต ออกไปอยู่กับความคิด พลังงานนี้ออกไปอยู่ที่ความคิด ความคิดมันก็
 ออกไปหาเหยื่อ

ถ้ามันใช้ปัญญาเข้าไป มันแยกออกไป มันก็ปล่อยๆ การปล่อยบ่อยครั้ง นี้คือตัว
 พลังงาน ! พลังงานตัวที่มันหมุนไป ธรรมจักรนี้มันหมุนออกไป หมุนออกไปในการเกิด
 เป็นมนุษย์ สิ่งที่เกิดเป็นบุญเป็นกรรม ที่เกิดมาแล้วเป็นเรา แต่โดยสัญชาตญาณของจิต
 โดยจิตได้สำนึก โดยสิ่งต่างๆ นี้มันยึดโดยธรรมชาติของมัน เพราะจิตนี้เป็นอวิชา

สิ่งที่โลกเขารักษา คุณติ! เวลาเราผ่าตัดอวัยวะภายใน มันต้องมีเครื่องมือผ่าตัด เข้า
 ไปผ่าตัดในร่างกายของเราใช่ไหม? นี่ก็เหมือนกัน เราใช้ธรรมะกัน เรานึกว่ากิเลสมันอยู่
 ที่ผิวหนัง เราใช้ยาแดง เราใช้ทิงเจอร์เช็ด แล้วก็บอกว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม...
 มันไม่เป็นหรอก มันเช็ดได้แต่ผิวหนัง มันแก้ไขโรคจากภายในไม่ได้ !

จิตนี้มันอยู่ได้ลึก ได้ลึกความคิด คุณติ! นำใจมนุษย์ สิ่งต่างๆ คำนวณได้ ความลึก
 ความตื้นขนาดไหน เขาคำนวณได้ แต่ความรู้สึกของมนุษย์มันคำนวณไม่ได้ แล้วจิตที่มัน
 ลึกละ สิ่งที่เขาไปชำระกิเลสมันจะทำอย่างไร? จิตมันสงบเข้าไป ถ้าจิตมันสงบ คุณติ! พุท
 โธๆ เวลามันลงวูบขนาดไหน มันจะลงไปถึงฐิติจิต ลงไปถึงจิตของตัวเอง นี่มันเข้าไป
 ถึงตรงที่กิเลสมันอยู่ไ้ กิเลสมันอยู่ที่ไหน? ความยึดติดว่า กายเป็นเรา สรรพสิ่งเป็นเรา
 อุปาทานมันอยู่ที่ไหน? มันอยู่ในตัวจิต

ถ้าจิตมันสงบเข้ามาแล้วมันย้อนกลับเข้าไป เวลาใช้ปัญญาหมุนบ่อยครั้งเข้า มันจะเข้าไปชำระในหัวใจแต่ละรอบๆ มันเป็นตทั้งคปทาน มันก็ปล่อยชั่วคราวๆ ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ถึงที่สุดนะ มันขาด “กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ ชั้น ๕” ความจริงมันต้องเป็นความจริง ความจริงแล้ว สิ่งที่นั่งอยู่ด้วยกันไม่ใช่เราเลย มันเป็นเราโดยกรรม แต่หัวใจมันปล่อยตามความเป็นจริง จิตมันจะปล่อยวางตามความเป็นจริง

ถ้ามันวิปัสสนาเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป โสดาบัน สกิทาคา อนาคา ถึงที่สุดพลังงานอันที่สุด พลังงานเฉยๆ ปล่อยขั้นเข้ามาไง ขั้นอย่างหยาบเป็นพระโสดาบัน ขั้นอย่างกลางเป็นสกิทาคา ขั้นอย่างละเอียดคือข้อมูล กามราคะมันปล่อยขึ้นมาอย่างไร? ถ้าปล่อยแล้ว พอปล่อยเข้าไปถึงตัวมันเอง พอตัวมันเองนี้ตัวกิเลส ตัวพญามาร แล้วมันจะเข้าไปทำลายพญามารได้อย่างไร?

นี่ไง ! ธรรมนี้มาแต่เหตุ ! ถ้าไม่มีเหตุอย่ามาพูดเรื่องผล ถ้าไม่มีเหตุไม่ต้องคุยเรื่องผลเลย เรื่องผลมันก็เป็นผลของดวงจันทร์ ผลของพระอาทิตย์ส่องมาถึงดวงจันทร์ ผลของธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ผลของใจดวงนั้น ! เพราะใจดวงนั้นไม่มีการกระทำ ใจดวงนั้นไม่มีความเป็นไป มันถึงเป็นธรรมเลื่อนลอย เป็นธรรมแสงสะท้อน แสงสะท้อนจากดวงจันทร์ ไม่ใช่ธรรมจากหัวใจ

ถ้าธรรมจากหัวใจมันมีขั้นตอนของมัน มันมีการกระทำของมัน จิตมันรวมตัวอย่างไร? จิตมันทำลายกิเลสอย่างไร? มันทำลายของมัน ทำลายเพราะจิตมันสงบเข้ามาเห็นจิตอย่างไร? เห็นจิตเดิมแท้ได้อย่างไร?

จิตเดิมแท้เห็นไหม บอกว่าจิตเดิมแท้ๆ ... จิตเดิมแท้เพราะความของกิเลส เขาบอกว่าต้องจิตเดิมแท้ที่ทำลายจิตเดิมแท้ ทางนี้เป็นทางลัด มันจะลัดไปไหน? ในเมื่อไม่มีเงิน จะลัดไปไหน? ในเมื่อเงินก็คือเงิน ในเมื่อโลกก็คือโลก ในเมื่อสสารก็คือสสาร ในเมื่อกิเลสก็คือกิเลส จะลัดศาสนาไหนก็กิเลสเหมือนกัน ในเมื่อกิเลสเหมือนกัน วิธีการก็ต้องเหมือนกัน เพียงแต่โวหารนะ โวหารวิธีการที่เอามาแสดงออก ถ้าแสดงออก เราเป็นเหยื่อเขาอะ เราไม่เข้าใจการแสดงออก เราก็ไปเชื่อว่าสิ่งนั้นเป็นทางลัดๆ ทางลัดไม่มี !!

มีแต่ทางตรง ตรงเข้าหากิเลส ตรงเข้าหาอริยสัจ ตรงเข้าหาหัวใจ ตรงเข้าไปการกระทำนี้ แล้วทางตรงมีครูบาอาจารย์ที่ทำมาแล้ว มันเป็นเรื่องยืนยันนะ แต่เราไม่ทำกัน เราเห็นกิริยา การกระทำที่ต้องหักโหม ที่ต้องเอาจริงเอาจังนะเราแล้ว เราไปกลัวการกระทำ เราไม่ได้กลัวกิเลส เราไม่ได้กลัวว่าเราโดนหลอก เราไม่กลัวสิ่งที่เขาทำกันนี้ มันเป็นเรื่องความจริงมากขนาดไหน? แล้วใครตรวจสอบ แล้วปัญหาอย่างเรา ปัญหากิเลสเต็มหัวอย่างนี้ เราจะไปตรวจสอบใครได้ เราก็เป็นเหยื่อ คำว่าเป็นเหยื่อ.. น่าเสียใจนะ

เราคนหนึ่งเป็นชาวพุทธแล้วได้พบพระพุทธศาสนา แล้วไปเป็นเหยื่อของมารทำไม? มารในศาสนา แล้วเราเป็นเหยื่อของเขา ให้เขาชักจูงไป เราเป็นอะไร? เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้ “ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา” อุบาสก อุบาสิกา เราก็เป็นอุบาสก อุบาสิกา ภิกษุ ภิกษุณี เราเป็นเจ้าของศาสนา แล้วบริษัท ๔ เป็นเจ้าของศาสนานะ แล้วศาสนาอยู่ในมือของเรา แล้วทำไมเราไม่มีเขาวัวปัญญาเลยว่าอะไรเป็นของจริง อะไรเป็นของไม่จริง ของจริงของไม่จริง มันพิสูจน์ได้ที่ใจของเรา

ถ้าใจเรามันพิสูจน์เข้าไปแล้วมันไม่เป็นความจริง มันจะเป็นของจริงได้อย่างไร? ถ้าของจริงมันก็ต้องชำระกิเลสได้ ถ้ามันเป็นการเครียด มันปฏิบัติไปแล้วมันเครียด สิ่งต่างๆ ทำแล้วสะดวกสบาย ไอ้เครียดมันเครียดเพราะกิเลส มันเครียดเพราะกิเลสมันไม่ต้องการ มันเครียดเพราะอยากจะนอนดีแปลงใจ นอนเอาตีนชี้ฟ้าแล้วฆ่ากิเลสได้หมด เอาตีนชี้ฟ้าขึ้นมาแล้วกิเลสมันจะลงไปทีสิริษะ เลือดจะลงไปทีสิริษะเยอะๆ แล้วกิเลสมันจะตายไป มันเครียดเพราะตรงนี้ไง เครียดเพราะตัวเองต้องการความสุขสบายเกินไป

แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะ อะไรที่มันเป็นความจริง สิ่งที่เป็นความจริง ดูสิ! เราจะกินผัก เราก็กินผัก เราจะกินเนื้อเราก็กินเนื้อ เราจะกินอาหารสิ่งใด? เราจะเอาสิ่งใด กินผัก เราก็เก็บผักตามสวนครัว เก็บผักที่ไหนเราก็กินได้ เราไม่ต้องไปลงทุนลงแรง แต่เราจะกินเนื้อ ถ้ามีตลาดเราก็ซื้อเอา ไม่มีก็ต้องไปหาในป่า นี่ก็เหมือนกัน เราจะทำสมาธิภาวนา เราจะทำอะไรล่ะ? เราจะกินเนื้อ กินผัก เราจะกินอาหารหยาบหรือกินอาหารละเอียด จิตเราเป็นอย่างไร? เราชอบกินอาหารสิ่งใด?

นี่ก็เหมือนกันในเมื่อใจเป็นอย่างนั้น ในเมื่อใจเราเป็นอย่างไร เราก็ทำสภาวะแบบนั้นเข้าไป ทำตามความเป็นจริง ! ทำตามข้อเท็จจริง มันจะเป็นของจริง ไม่ใช่ธรรมะเป็นอย่างนี้ แล้วทำตามความพอใจ แล้วว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม สิ่งนั้นเป็นธรรม...

ธรรมไม้ๆ ! ธรรมคิดกันเอาเอง แต่ถ้าธรรมเป็นจริงนะ ธรรมของเราต้องเป็นจริง เวลาจิตมันสงบตัวเข้ามา แล้วมันจะจับจิตอย่างไร? เห็นสภาวะจิตอย่างไร? แล้วทำลายจิตอย่างไร? ถ้าทำลายนี้ ธรรมนี้มาแต่เหตุ ! มันมีเหตุมีผล มีเหตุมีผลเพราะการกระทำของเรา ของๆ เราแท้ๆ เลย

ปลาในสุม.. เอาสุมครอบไปมันจะมีปลา ใจอยู่ในร่างกายนี้ นั่งกันอยู่นี้ หัวใจนี้อยู่ในร่างกายของเรา เหมือนสุม ร่างกายนี้เหมือนสุมครอบใจไว้ แล้วก็ใช้มือเข้าไปควานหาจับปลา จับกันไม่ได้ จับกันไม่เป็น.. แต่เขาบอกว่าปลาอยู่ที่ตลาด ชอบ เพราะไม่ต้องจับไปหยิบมาเลย ปลาอยู่ในตลาด ปลาอยู่บนแผง ไม่ได้ปลาอยู่ในสุม

ธรรมะเหมือนกัน ธรรมนี้มาแต่เหตุนะ ปลาในสุม.. เราต้องรู้ต้องค้น ไม่ใช่ปลาที่แหงลอย เหมือนกับธรรมะมาจากดวงจันทร์นะ ดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ โลกนี้เป็นอย่างนี้ ความประโยชน์ของโลกเป็นประโยชน์ของโลกนะ ประโยชน์ของเรา เราต้องตั้งสติของเรา แล้วเราจะทำของเรา เราจะเป็นประโยชน์กับเราเอง

เราเป็นชาวพุทธแท้ๆ เป็นเจ้าของศาสนาแล้วจะให้ใครมาชักนำ ให้ใครพาไปออกนอกกลุ่มนอกรทาง เจ้าของศาสนาเองยังไม่รู้จักศาสนา มันน่าเศร้า น่าเศร้านะ เวลาครูบาอาจารย์เรากว่าอะไรก็มาทั้งชีวิต แล้วสู้มา สู้กับความจริงมา มันพิสูจน์มาจากใจ แล้วใจเห็นจริงมา ถึงวางเป็นที่พึ่งเรา ครูบาอาจารย์นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รื้อสัตว์ชนสัตว์ ครูบาอาจารย์เราเป็นที่พึ่งของเรา เป็นที่พึ่งเห็นไหม เป็นผู้ชี้แนะ แล้วเราเป็นลูกศิษย์ลูกหา เรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา เราต้องเป็นชาวพุทธแท้ๆ เอวัง !